

**Skupno mnenje EOVP in ENVP
št. 2/2023 o predlogu uredbe
Evropskega parlamenta in Sveta
o vzpostavitvi digitalnega eura**

Sprejeto 17. oktobra 2023

KAZALO

1	Ozadje	5
2	Področje uporabe mnenja	8
3	Splošne opombe.....	9
4	Poglavje I – predmet urejanja in opredelitev pojmov	12
5	Poglavje III – zakonito plačilno sredstvo	14
6	Poglavje IV – distribucija	14
7	Poglavje V – uporaba digitalnega eura kot hranilca vrednosti in kot plačilnega sredstva	15
8	Poglavje VII – tehnične značilnosti.....	17
	8.1 Način uporabe digitalnega eura s spletno povezavo ali brez nje.....	17
	8.2 Pogojne plačilne transakcije z digitalnim eurom.....	17
	8.3 Evropske denarnice za digitalno identiteto.....	18
	8.4 Poravnava	19
	8.5 Splošni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij	20
9	Kibernetska varnost in operativna odpornost	22
10	Poglavje VIII – zasebnost in varstvo podatkov	23
	10.1 Člen 34: Obdelava s strani ponudnikov plačilnih storitev	23
	10.2 Člen 35: Obdelava osebnih podatkov s strani ECB in nacionalnih centralnih bank	27
	10.3 Člen 36: Obdelava s strani ponudnikov podpornih storitev	27
11	Poglavje IX – preprečevanje pranja denarja	29
12	Poglavje X – končne določbe	33

Povzetek

Dve leti po tem, ko je Evropska centralna banka (ECB) začela preiskovalno fazo o izdaji digitalnega eura, bosta Evropski parlament in Svet Evropske unije v prihodnjih mesecih proučila predlog uredbe o uvedbi digitalnega eura kot centralnobančne digitalne valute. Evropska komisija je ob upoštevanju posebnega pomena digitalnega eura za temeljni pravici do zasebnosti in varstva osebnih podatkov EOVP in ENVP zaprosila za skupno mnenje o tem predlogu.

EOVP in ENVP na splošno ob opozorilu, da bi dodana vrednost digitalnega eura na zelo konkurenčnem trgu plačil temeljila predvsem na njegovi zaupnosti, močno podpirata pristop, pri katerem bodo imeli digitalni uporabniki vedno možnost izbire plačevanja v digitalnih eurih ali v gotovini in v skladu s katerim digitalni euro ne bi bil programljiv denar. V tem skupnem mnenju pozdravljata tudi, da je namen predloga zagotoviti visok standard zasebnosti in varstva podatkov za digitalni euro, in priznavata prizadevanja iz predloga, zlasti z uvedbo načina brez spletne povezave, da se čim bolj zmanjša obdelava osebnih podatkov v zvezi z digitalnim eurom ter se vključita vgrajeno varstvo podatkov in privzeto varstvo podatkov.

Vendar EOVP in ENVP v skladu s pristopom vgrajene zasebnosti in varstva podatkov sozakonodajalca opozarjata na številne pomisleke glede varstva osebnih podatkov, ki bi lahko, če ne bodo obravnavani v predlogu, ogrozili zaupanje državljanov v prihodnji digitalni euro in posledično njegovo uveljavitev v družbi. V tem smislu EOVP in ENVP podrobneje razlagata svoja stališča, sprejeta že leta 2021.

Prvič, EOVP in ENVP pozdravljata, da bo distribucija digitalnega eura potekala decentralizirano, tj. prek finančnih posrednikov, in ne neposredno prek Eurosistema, vendar menita, da bi bilo treba v zakonodajno besedilo vključiti dodatna pojasnila o načinih distribucije digitalnega eura.

Poleg tega EOVP in ENVP menita, da bi bilo treba zagotoviti več pojasnil o nujnosti in sorazmernosti enotne točke dostopa z edinstvenimi oznakami uporabnikov digitalnega eura ter o tem, kako se v zvezi s tem izvaja vgrajeno in privzeto varstvo podatkov. Zakonodajno besedilo bi moralo vsebovati tudi pojasnila o tem, kako bi morali ponudniki plačilnih storitev obdelovati osebne podatke, da bi lahko omejitev imetij izvrševali v praksi. Več jasnosti se zahteva tudi glede obdelave osebnih podatkov, ki se izvaja zaradi uveljavljanja omejitev provizij, ki jih lahko zahtevajo ponudniki plačilnih storitev.

V zvezi z infrastrukturo za poravnavo, ki jo bo zagotavljala in upravljala ECB, EOVP in ENVP menita, da bi moral normativni del predloga vključevati zavezujočo obveznost psevdonomizacije vseh podatkov o transakcijah za ECB in nacionalne centralne banke.

EOVP in ENVP menita tudi, da določbe v zvezi s splošnim mehanizmom za odkrivanje in preprečevanje goljufij, ki ga lahko ECB vzpostavi za lažje odkrivanje in preprečevanje goljufij s strani ponudnikov plačilnih storitev, niso dovolj predvidljive, kar zmanjšuje pravno varnost in možnost ocene potrebe po vzpostavitvi takega mehanizma. Zlasti ni jasno, katere naloge naj bi opravljala ECB (kot morebitni nadzornik preprečevanja goljufij, ki jih izvajajo ponudniki plačilnih storitev) in katere naloge (ter z njimi povezano obdelavo podatkov) bi opravljali ponudniki plačilnih storitev. Sozakonodajalca sta zato pozvana, naj dodatno dokažeta nujnost takega mehanizma ter zagotovita jasna in natančna pravila, ki urejajo področje uporabe in uporabo predvidenega mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij, vključno z upoštevanjem narave podpore, ki jo bo ECB zagotavljala ponudnikom plačilnih storitev. Če taka nujnost ne bi bila dokazana, EOVP in ENVP priporočata uvedbo manj invazivnih ukrepov z vidika varstva podatkov skupaj z izvajanjem ustreznih zaščitnih ukrepov.

Poleg tega EOVP in ENVP v tem skupnem mnenju potrjujeta morebitna tveganja, s katerimi bi se lahko digitalni euro srečal z vidika informacijske tehnologije in kibernetske varnosti, ter priporočata, da se v preambulo predloga vključi izrecno sklicevanje na veljavni pravni okvir za kibernetsko varnost.

Glede vidikov zasebnosti in varstva podatkov v zvezi z digitalnim eurom ENVP in EOVP pozitivno ocenjujeta prizadevanja iz VIII. poglavja in ustreznih prilog za določitev namenov in kategorij osebnih podatkov za obdelavo, ki jo bo izvajal vsak od akterjev, vključenih v izdajanje in uporabo digitalnega eura. Vendar bi morala sozakonodajalca zagotoviti dodatna pojasnila, zlasti v zvezi s pravnimi podlagami, ki se uporabljajo za te postopke obdelave, dodelitvijo odgovornosti in vrstami osebnih podatkov, ki jih bo obdeloval vsak od teh akterjev.

Nazadnje, EOVP in ENVP obžalujeta, da je bilo pri pripravi predloga zavrnjeno, da se sprejme pristop selektivne zasebnosti za spletna plačila majhne vrednosti. V zvezi s tem bi bilo treba opozoriti, da bo stopnja tveganja glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za digitalni euro, dostopen s spletno povezavo, odvisna od uporabljene tehnologije in odločitev glede zasnove, sprejetih v fazi zasnove. Ob upoštevanju možnih blažitvenih ukrepov, ki bi jih bilo mogoče izvesti za zmanjšanje takega tveganja, EOVP in ENVP zato sozakonodajalcema močno priporočata, naj posebno ureditev, ki se uporablja za način brez spletne povezave, razširita na način s spletno povezavo za transakcije majhne vrednosti, pri čemer določita prag, pod katerim sledenje transakcij za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ne bo mogoče.

Glede na to, da delo ECB v zvezi z digitalnim eurom poteka vzporedno z delom sozakonodajalcev, EOVP in ENVP opozarjata na obveznost vseh upravljavcev digitalnega eura in skupnih upravljavcev, da izvedejo oceno učinka v zvezi z varstvom podatkov, če so izpolnjene zahteve iz 35. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov ali 39. člena Uredbe o varstvu podatkov. Poleg tega bi bilo treba v predlogu opozoriti na obveznost vgrajenega in privzetega varstva zasebnosti in podatkov pri določanju operativne zasnove in tehnoloških odločitev.

Po sprejetju zakonodaje za digitalni euro bosta EOVP in ENVP, vsak v okviru svojih pristojnosti, še naprej spremljala uvajanje ter bila pripravljena sozakonodajalcema in ECB zagotavljati smernice o vidikih varstva osebnih podatkov v zvezi z digitalnim eurom.

Evropski odbor za varstvo podatkov in Evropski nadzornik za varstvo podatkov sta –

ob upoštevanju drugega odstavka 42. člena Uredbe 2018/1725 z dne 23. oktobra 2018 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Uredbe (ES) št. 45/2001 in Sklepa št. 1247/2002/ES¹,

ob upoštevanju Sporazuma EGP ter zlasti Priloge XI in Protokola 37 k Sporazumu EGP, kakor je bil spremenjen s Sklepom Skupnega odbora EGP št. 154/2018 z dne 6. julija 2018²,

ob upoštevanju zahteve Evropske komisije za skupno mnenje Evropskega odbora za varstvo podatkov in Evropskega nadzornika za varstvo podatkov z dne 29. junija 2023 o predlogu uredbe o uvedbi digitalnega eura³ ter predlogu uredbe o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro, in spremembi Uredbe (EU) 2021/1230 Evropskega parlamenta in Sveta⁴ –

SPREJELA NASLEDNJE SKUPNO MNENJE:

1 OZADJE

1. Evropska komisija je 28. junija 2023 sprejela zakonodajni sveženj⁵ o digitalnem eurom, ki vključuje predlog o vzpostavitvi pravnega okvira za morebitni digitalni euro⁶. Namen tega predloga je vzpostaviti in urediti poglobitve vidike digitalnega eura, katerega izdaja je v pristojnosti Evropske centralne banke (ECB). Projekt digitalnega eura se je začel pred sprejetjem zakonodajnega svežnja o digitalnem eurom. EOVP in ENVP v nadaljevanju opozarjata na kronologijo ključnih dogodkov, ki so privedli do sprejetja zakonodajnega svežnja o digitalnem eurom, vključno s stališči, ki jih je v zvezi s tem izrazil EOVP.
2. ECB je oktobra 2020 zaradi vse večjega zanimanja za centralnobančne digitalne valute po vsem svetu začela javno posvetovanje o morebitnem digitalnem eurom, novi obliki centralnobančne digitalne valute za uporabo pri plačilih malih vrednosti, katere namen je dopolniti fizično eurogotovino⁷. Cilji politike uvedbe digitalnega eura so zagotoviti stalen dostop državljanov EU do valute centralne banke v okviru vse manjše uporabe gotovine v fizični obliki, podpirati finančno vključevanje ter spodbujati inovacije in strateško avtonomijo EU v zvezi s plačili. ECB

¹ UL L 295, 21. 11. 2018, str. 39.

² Sklicevanje na „države članice“ v tem dokumentu je treba razumeti kot sklicevanje na „države članice EGP“.

³ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi digitalnega eura (COM(2023) 369 final).

⁴ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro, in spremembi Uredbe (EU) 2021/1230 Evropskega parlamenta in Sveta (COM(2023) 368 final).

⁵ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3501

⁶ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi digitalnega eura (COM(2023) 369 final).

⁷ ECB, Report on a digital euro (Poročilo o digitalnem eurom), oktober 2020, na voljo na spletnem naslovu: https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/Report_on_a_digital_euro~4d7268b458.en.pdf.

je aprila 2021 objavila poročilo o povratnih informacijah, prejetih med javnim posvetovanjem⁸. Iz poročila je razvidno, da je po mnenju 43 odstotkov vprašanih, tako državljanov kot tudi strokovnjakov, zaupnost najpomembnejša značilnost digitalnega evra.

3. EOVP je 18. junija 2021 evropskim institucijam poslal dopis o vidikih zasebnosti in varstva podatkov morebitnega digitalnega evra⁹. V njem je poudaril, da si morajo evropske institucije prizadevati za digitalni evro, ki bi v celoti vključeval „*vgrajeno in privzeto varstvo zasebnosti in podatkov*“ v skladu z rezultati javnega posvetovanja, ki ga je ECB začela v predhodnem letu. Poleg tega je opozoril na tveganja za zasebnost ter temeljne pravice in svoboščine takega projekta, če digitalni evro ne bi bil ustrezno zasnovan. Poudaril je zlasti tveganje splošnega sledenja transakcij v plačilnih infrastrukturah, tveganje pretirane identifikacije državljanov, ki uporabljajo digitalni euro, in varnostno tveganje za podatke o plačilih ter ponudil svojo pomoč pri njihovem zmanjševanju. V dopisu se je zavzemal tudi za možnost, da bi bil del transakcij anonimen ali vsaj z visoko stopnjo psevdonimizacije. Nazadnje, poudaril je, da je gotovina v fizični obliki ustrezno referenčno merilo za zasnovo digitalnega evra, zlasti za vzpostavitev pravega ravnotežja med zasebnostjo in varstvom podatkov na eni strani ter preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma na drugi.
4. ECB je 14. julija 2021 začela preiskovalno fazo projekta digitalnega evra. Namen te 24-mesečne faze je bil obravnavati ključna vprašanja v zvezi z zasnovo in distribucijo digitalne oblike evra ter oceniti morebitni vpliv digitalnega evra na trg. Drugi cilji so bili opredeliti možnosti zasnove, da se zagotovi zasebnost, in preprečiti tveganja za državljane, posrednike in celotno gospodarstvo euroobmočja. EOVP je v okviru svoje pomoči evropskim institucijam na tem področju sodeloval v postopku posvetovanja v preiskovalni fazi in se večkrat sestal s strokovnjaki ECB. Poleg stališč, ki jih je javno izrazil, so o tej zadevi skupaj s strokovnjaki Komisije razpravljali tudi na rednih internih sestankih, ki jih je organiziral EOVP. Tako je imela Komisija v fazi priprave tega predloga priložnost izrabilo redna neformalna mnenja EOVP.
5. Komisija je aprila 2022 začela ciljno usmerjeno javno posvetovanje¹⁰, da bi zbrala dodatne informacije o številnih vidikih, vključno s potrebami in pričakovanji uporabnikov ter pričakovanimi vplivi na ključne panoge, zasebnost in varstvo podatkov. EOVP je na to posvetovanje odgovoril junija 2022¹¹. V prispevku je opozoril na svoje stališče, v katerem je podprl popolno neizvajanje preverjanj v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma pod določenim pragom za transakcije majhne vrednosti ter nujnost preprečevanja centralizacije transakcij s strani katerega koli javnega ali zasebnega subjekta ter se zavzel za lokalno obdelavo in shranjevanje podatkov o transakcijah pod nadzorom uporabnika. Poleg tega je poudaril, da se je treba izogibati vsakršnemu dostopu ECB in nacionalnih centralnih

⁸ ECB, Report on the public consultation on a digital euro (Poročilo o javnem posvetovanju o digitalnem evru), april 2021, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>.

⁹ EOVP, Letter to the European institutions on the privacy and data protection aspects of a possible digital euro (Dopis evropskim institucijam o vidikih zasebnosti in varstva podatkov morebitnega digitalnega evra), 18. junij 2021, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2021-07/edpb_letter_out_2021_0111-digitaleuro-toecb_en_1.pdf.

¹⁰ https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/consultations/finance-2022-digital-euro_en

¹¹ EOVP, Response to the European Commission's targeted consultation on a digital euro (Odziv na ciljno usmerjeno posvetovanje Evropske komisije o digitalnem evru), sprejeto 14. junija 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-06/edpb_responseconsultation_20220614_digitaleuro_en.pdf.

bank (v nadaljevanju: Eurosistem) do podatkov o transakcijah za namene omejevanja goljufij ali izvrševanja davčnih predpisov. Nazadnje, poudaril je, da bi uvedba omejitev imetij ali pragov provizij vplivala na pravice in svoboščine posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, saj bi bilo zaradi tega potrebno dodatno zbiranje in nadzor podatkov.

6. ECB je septembra 2022 objavila prvo poročilo o napredku v fazi poizvedovanja, v katerem je predlagala več možnosti oblikovanja varstva podatkov in zasebnosti za digitalni euro. Opozorila je tudi, da bi bil regulativni okvir, ki sta ga vzpostavila zakonodajalca, ključnega pomena v zvezi z vidiki zasebnosti digitalnega eura¹². Natančneje, predlagala je osnovni scenarij, ki temelji na razvoju digitalnega eura, ki bo na voljo na spletu, pri čemer bodo vse transakcije potrjene s strani finančnih posrednikov, ki distribuirajo digitalni euro, in bodo zanje popolnoma pregledne od prve izdaje digitalnega eura. Za možnost „*selektivne zasebnosti*“, pri kateri bi bila zagotovljena višja stopnja zasebnosti za spletna plačila majhne vrednosti oziroma z nizkim tveganjem, in „*možnost uporabe brez spletne povezave*“, pri katerih se ne bi sledilo spletnim transakcijam majhne vrednosti, ki se izvajajo v neposredni fizični bližini, je navedla, da „*presegata osnovni scenarij*“, in da ju morata zakonodajalca dodatno proučiti.
7. EOVP je 10. oktobra 2022 objavil izjavo¹³, v kateri je poudaril, da se je treba izogibati sistematičnemu sledenju transakcij v taki arhitekturi, ki temelji na računih. Opozoril je, da potrjevanje vseh transakcij z digitalnimi evri morda ni v skladu s pojmom nujnosti in sorazmernosti v zvezi z varstvom podatkov v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije. Spomnil je, da je bila uvedba praga zasebnosti za transakcije majhne vrednosti, pod katerim se ne bi smelo izvajati sledenje transakcij, potrebna za uravnoteženje tega tveganja pri načinih s spletno povezavo in brez nje. Poleg tega je pozval k javni in demokratični razpravi o tej zadevi.
8. EOVP je v zvezi z ureditvijo preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma za digitalni euro poudaril, da se sedanji pravni okvir za elektronska plačila ne zdi primeren za orodje, kot je digitalni euro, ki ima bistveno drugačne značilnosti v smislu ciljev politike, in glede na raven zaupanja, ki je potrebna za izpolnitev pričakovanj, izraženih med javnim posvetovanjem¹⁴. Zato se je zavzel za vzpostavitev posebne pravne ureditve za digitalni euro in priporočil, da se hkrati opravi ocena tveganj za zasebnost ter preprečevanje pranja denarja in financiranja terorizma.
9. EOVP in ENVP znova poudarjata, da bi dodana vrednost digitalnega eura na že zelo konkurenčnem evropskem trgu plačil temeljila predvsem na njegovih funkcijah za ohranjanje zasebnosti in varstva podatkov. Po njunem mnenju so funkcije digitalnega eura, ki ohranjajo zasebnost in varstvo podatkov, prvi pogoj za pridobitev zaupanja javnosti v digitalno obliko centralnobańne valute ter odločilni dejavnik za njeno sprejetje s strani državljanov EU¹⁵. Tega

¹² ECB, Progress on the investigation phase of a digital euro (Napredek v preiskovalni fazi digitalnega eura), 29. september 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov220929.en.pdf?8eec0678b57e98372a7ae6b59047604b.

¹³ Izjava EOVP 04/2022 o možnostih zasnove digitalnega eura z vidika zasebnosti in varstva podatkov, sprejeta 10. oktobra 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf.

¹⁴ Glej drugi odstavek in opombo 8.

¹⁵ V zvezi s tem EOVP in ENVP opozarjata, da so glede na anketo, ki je bila izvedena po naročilu banke Bundesbank v Nemčiji, glavne možne slabosti za vprašane odsotnost dodane vrednosti (za 77 odstotkov vprašanih), strah pred prvim korakom k ukinitvi gotovine v fizični obliki (61 odstotkov) in možnost splošnega

zaupanja ne sme spodkopati neustrezna zasnova digitalnega eura ali pravnega okvira. Namen skupnega mnenja je izogniti se takemu položaju.

2 PODROČJE UPORABE MNENJA

10. Komisija je 29. junija 2023 v skladu z drugim odstavkom 42. člena Uredbe (EU) 2018/1725 (v nadaljevanju: Uredba o varstvu podatkov) zaprosila za skupno mnenje EOVP in ENVP (v nadaljevanju: mnenje) o dveh predlogih uredb, ki sta del svežnja o enotni valuti. Ta zakonodajni sveženj obsega:
 - predlog uredbe o uvedbi digitalnega eura¹⁶ (v nadaljevanju: predlog);
 - predlog uredbe o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro, in spremembi Uredbe (EU) 2021/1230 Evropskega parlamenta in Sveta¹⁷.
11. Namen teh dveh predlogov, ki se medsebojno podpirata, je uvesti digitalni euro in zagotoviti, da imajo Evropejci možnost gotovinskega in digitalnega plačevanja, kadar želijo plačati s centralnobančnim denarjem. V okviru tega mnenja so podana samo priporočila v zvezi s predlogom uredbe o uvedbi digitalnega eura.
12. Predlog določa pravni okvir za sprejetje in izdajo digitalnega eura s strani ECB in v ta namen pretežno temelji na pristopu iz tretjega poročila o napredku, ki ga je ECB izdala aprila 2023¹⁸.
13. Natančneje, predlog določa okvir za izdajo digitalnega eura s strani ECB v skladu s predlogom ter brez poseganja v neodvisni položaj in pristojnosti ECB v skladu s Pogodbama¹⁹. Poleg tega predlog vzpostavlja digitalni euro kot zakonito plačilno sredstvo in določa pravila o njegovi distribuciji prek ponudnikov plačilnih storitev. V predlogu so tudi opredeljene vloge in obveznosti nacionalnih centralnih bank in ECB pri izdajanju in finančnem nadzoru ter določeni temelji za tehnične značilnosti digitalnega eura. Po sprejetju tega predloga bo morala ECB še naprej razvijati tehnične standarde za izvajanje digitalnega eura.

nadzora nakupnih navad (54 odstotkov) (Deutsche Bundesbank, Monthly report (Mesečno poročilo), oktober 2021, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.bundesbank.de/resource/blob/879312/807018037068359550e1d89a5dc366fe/mL/2021-10-digitaler-euro-private-haushalte-data.pdf>). Poleg tega je glede na zadnjo študijo SPACE, ki jo je izvedla ECB, po mnenju 60 odstotkov državljanov euroobmočja pomembno, da imajo možnost plačevanja z gotovino. Zaznane ključne prednosti gotovine so njena anonimnost in zaščita zasebnosti (ECB, Study on the payment attitudes of consumers in the euro area (Študija o plačilnih navadah potrošnikov v euroobmočju), 20. december 2022, na voljo na spletnem naslovu:

https://www.ecb.europa.eu/stats/ecb_surveys/space/html/ecb.spacereport202212~783ffdf46e.en.html).

¹⁶ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o uvedbi digitalnega eura (COM(2023) 369 final).

¹⁷ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro, in spremembi Uredbe (EU) 2021/1230 Evropskega parlamenta in Sveta (COM(2023) 368 final).

¹⁸ ECB, Progress on the investigation phase of a digital euro – third report (Napredek v preiskovalni fazi digitalnega eura – tretje poročilo), 24. april 2023, na voljo na spletnem naslovu:

https://www.ecb.europa.eu/paym/digital_euro/investigation/governance/shared/files/ecb.degov230424_progress.en.pdf.

¹⁹ PDEU, 133. člen.

14. V predlogu sta predlagana dva načina uporabe digitalnega eura: način s spletno povezavo in brez nje. Odločitev uporabnika digitalnega eura za enega od teh načinov ima pomembne posledice za varstvo podatkov, saj se v predlogu razlikujejo obveznosti med tema načinoma, na primer ob upoštevanju poravnave transakcij in uporabe pravil o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma²⁰.
15. Predlog ima pomembne posledice za temeljne pravice posameznikov do zasebnosti in varstva osebnih podatkov. Za nadzor obdelave osebnih podatkov v skladu s predlogom bodo odgovorni nadzorni organi, opredeljeni v Splošni uredbi o varstvu podatkov in Uredbi o varstvu podatkov²¹.
16. Področje uporabe tega mnenja je omejeno na vidike predloga, povezane z obdelavo osebnih podatkov, ki so eden od glavnih stebrov predloga. Ker predlog, kot je podrobneje pojasnjeno v mnenju, vzbuja več pomislekov glede varstva temeljnih pravic do zasebnosti in varstva osebnih podatkov, cilj tega mnenja ni zagotoviti izčrpen seznam vseh vprašanj ali alternativne določbe ali predloge ubeseditve za vse primere. Namesto tega je to skupno mnenje namenjeno obravnavanju ključnih vprašanj v zvezi z vidiki varstva zasebnosti in podatkov iz predloga.

3 SPLOŠNE OPOMBE

17. EOVP in ENVP pozdravljata namero, da se digitalni euro oblikuje tako, da se obdelava osebnih podatkov s strani ponudnikov plačilnih storitev, Eurosistema in ponudnikov podpornih storitev zmanjša na raven, ki je potrebna za zagotovitev pravilnega delovanja digitalnega eura²². To je jasno razvidno iz tega, kako se v predlogu poskušajo opredeliti osebni podatki, ki jih bo obdeloval vsak od zgoraj navedenih akterjev, in sicer z opredelitvijo kategorij osebnih podatkov, ki bi spadali v vsako dejavnost obdelave, navedeno v prilogah, priloženih predlogu. V predlogu je poudarjena tudi potreba po ustreznem izvajanju načela vgrajenega in privzetega varstva podatkov, tako da se zahteva izvajanje najsodobnejših varnostnih ukrepov in ukrepov za ohranjanje zasebnosti²³ ter posebnih zaščitnih ukrepov v primerih, ki jim je treba nameniti posebno pozornost na podlagi njihovih tveganj²⁴.
18. EOVP in ENVP pozdravljata tudi uvodno izjavo 12 predloga, ki vsebuje sklic na okvir EU za varstvo podatkov, ter uvodno izjavo 70, v kateri je poudarjeno, da je visok standard zasebnosti in varstva podatkov ključnega pomena za zaupanje javnosti v digitalni euro, in sklic na zgoraj navedeno izjavo EOVP, izdano leta 2022, o možnostih zasnove digitalnega eura²⁵.

²⁰ Glej oddelek 11 tega mnenja.

²¹ Uvodna izjava 12 predloga.

²² Uvodni izjavi 71 in 72 predloga.

²³ Na primer v četrtem odstavku 35. člena z uvedbo jasnega ločevanja osebnih podatkov za zagotovitev, da Evropska centralna banka in nacionalne centralne banke ne morejo neposredno identificirati posameznih uporabnikov digitalnega eura.

²⁴ Glej zadnji stavek osmega odstavka 35. člena predloga.

²⁵ Izjava EOVP 04/2022 o možnostih zasnove digitalnega eura z vidika zasebnosti in varstva podatkov, sprejeta 10. oktobra 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf

19. Ob upoštevanju, da je po mnenju posameznikov in strokovnjakov zasebnost najpomembnejša značilnost digitalnega eura²⁶, EOVP in ENVP opozarjata, da bi moralo biti vgrajeno in privzeto varstvo podatkov vključeno v zasnovo digitalnega eura od vsega začetka, vključno s tehničnimi odločitvami, ki bi jih sprejela ECB na podlagi drugega odstavka 5. člena predloga, in v zvezi z dodatnimi delegiranimi in izvedbenimi akti Komisije na podlagi prvega odstavka 5. člena po sprejetju predloga. V zvezi s tem EOVP in ENVP poudarjata pomen uvajanja tehnologij za boljše varovanje zasebnosti pri zasnovi digitalnega eura.
20. EOVP in ENVP opozarjata tudi, da se v skladu s sodno prakso Sodišča EU za vse omejitve pri uveljavljanju pravic do varstva osebnih podatkov in spoštovanja zasebnega življenja v zvezi z obdelavo osebnih podatkov uporablja preizkus nujnosti²⁷. To vključuje presojo, ali bi se z drugimi ukrepi dosegel želeni rezultat z manjšim posegom v zadevno temeljno pravico. Poleg tega mora zakonodajalec pri sprejemanju ukrepov, ki posegajo v temeljne pravice do varstva osebnih podatkov, oceniti, ali je pomen cilja splošnega interesa, ki se uresničuje z obdelavo, sorazmeren z resnostjo poseganja²⁸.
21. Glede na to EOVP in ENVP menita, da bi morale biti naloge, povezane z upravljanjem uporabnikov (tj. upravljanje računov za digitalni euro/denarnic, zagotavljanje in upravljanje plačilnih instrumentov), upravljanjem transakcij (tj. odrejanjem, avtentikacijo in potrjevanjem transakcij) ter upravljanjem likvidnosti (prenosom na račun in prenosom z računa), načeloma čim bolj decentralizirane. EOVP in ENVP zato pozdravljata, da bi distribucijo digitalnega eura v skladu s predlogom decentralizirano izvajali regulirani finančni posredniki in ne neposredno Eurosistem. Zlasti bi lahko decentralizirani pristop olajšal uveljavljanje pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, pri vsakem finančnem posredniku kot upravljavcu. V zvezi s tem oddelek 8 tega skupnega mnenja vsebuje več priporočil in poziva k pojasnitvi vlog in nalog, ki bi jih bilo mogoče brez oviranja delovanja digitalnega eura in vloge ECB dodeliti finančnim posrednikom.
22. Poleg tega EOVP in ENVP priznavata potrebo po uvedbi omejitve imetja digitalnih eurov za posameznega uporabnika digitalnih eurov, vendar poudarjata, da taka funkcija samodejno pomeni izgubo popolne anonimnosti in določeno stopnjo obdelave osebnih podatkov²⁹.
23. Kot je EOVP že poudaril³⁰, je visok standard zasebnosti in varstva podatkov ključen, da se zagotovi zaupanje državljanov v prihodnji digitalni euro in navsezadnje za njegov uspeh. V zvezi s tem se zdi, da evidentiranje vseh spletnih transakcij z digitalnim eurom, ne glede na njihov

²⁶ Stran 7 ocene učinka predloga (SWD(2023) 233 final).

²⁷ Sodba z dne 16. decembra 2008, *Tietosuoja-valtuutettu/Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy*, zadeva C-73/07, EU:C:2008:727, točka 56; sodba z dne 9. novembra 2010, združeni zadevi *Volker und Markus Schecke*, C-92/09 in C-93/09, EU:C:2010:662, točki 77 in 86. Poleg tega glej ENVP, EDPS Guidelines on assessing the proportionality of measures that limit the fundamental rights to privacy and to the protection of personal data (Smernice ENVP o oceni sorazmernosti ukrepov, ki omejujejo temeljne pravice do zasebnosti in varstva osebnih podatkov), 19. december 2019, na voljo na spletnem naslovu: https://edps.europa.eu/sites/default/files/publication/19-12-19_edps_proportionality_guidelines2_en.pdf.

²⁸ Sodba z dne 1. avgusta 2022, *OT/Vyriausioji tarnybinės etikos komisija*, C-184/20, EU:C:2022:601, točka 98.

²⁹ V zvezi s tem glej oddelek 7 tega mnenja.

³⁰ Izjava EOVP 04/2022 o možnostih zasnove digitalnega eura z vidika zasebnosti in varstva podatkov, sprejeta 10. oktobra 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2022-10/edpb_statement_20221010_digital_euro_en.pdf.

znesek, ni v skladu s ciljem predloga, da se podpre varstvo podatkov kot ključna politika, ki jo izvaja Unija, niti s pomenom, ki ga državljani pripisujejo zasebnosti v kontekstu digitalnega eura, kot je razvidno iz zgoraj omenjene raziskave, ki jo je leta 2021 izvedla ECB³¹. Zato EOVP in ENVP menita, da je treba zagotoviti visoko raven zasebnosti za plačila z digitalnim eurom brez spletne povezave, kot je trenutno predvideno v predlogu³², in za plačilne transakcije majhne vrednosti z digitalnim eurom s spletno povezavo. EOVP in ENVP priporočata, da se ta cilj doseže z uvedbo praga zasebnosti za plačilne transakcije majhne vrednosti z digitalnim eurom s spletno povezavo, kot je podrobneje opredeljeno v oddelku 11 v nadaljevanju.

24. EOVP in ENVP priznavata tudi prizadevanja za zagotovitev, da predlog ne vpliva na uporabo veljavne zakonodaje EU, ki ureja obdelavo osebnih podatkov, vključno z nalogami in pooblastili nadzornih organov, pristojnih za spremljanje skladnosti z zakonodajo o varstvu podatkov, kot je navedeno v preambuli predloga³³. Pomemben vidik se nanaša na pravno podlago za upravljavce, ki obdelujejo osebne podatke v okviru predloga, ter ustrezno dodelitev vlog in porazdelitev odgovornosti med ponudniki plačilnih storitev, Eurosistemom in ponudniki podpornih storitev. Ta element je obravnavan v oddelku 10 tega skupnega mnenja.
25. EOVP in ENVP ugotavljata še, da je v skladu s tretjim odstavkom 282. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU) ECB neodvisna pri izvajanju svojih pooblastil ter da morajo institucije, organi, uradi in agencije EU – vključno s Komisijo in sozakonodajalcema – to neodvisnost spoštovati. V 130. členu PDEU je navedeno še, da ECB pri izvajanju svojih pooblastil ter opravljanju nalog in dolžnosti po Pogodbah in statutu ECB ne sme zahtevati ali sprejemati navodil od institucij, organov, uradov in agencij EU. V skladu s 132. členom PDEU lahko ECB sprejema uredbe in sklepe, potrebne za izvajanje svojih nalog³⁴, kar ECB pogosto počne, tudi v zvezi z načinom obdelave in upravljanja osebnih podatkov v okviru svojih dejavnosti³⁵. Čeprav EOVP in ENVP ustrezno spoštujeta avtonomijo odločanja ECB, poudarjata tudi, da je treba v predlogu določiti jasna pravila o obdelavi osebnih podatkov v okviru izdaje in uporabe digitalnega eura, ki bodo predmet zakonodajne razprave in odobritve, z jasnimi zaščitnimi ukrepi, in tako zagotoviti najvišjo možno raven varstva temeljnih pravic in svoboščin.

³¹ ECB, Report on the public consultation on a digital euro (Poročilo o javnem posvetovanju o digitalnem eurom), april 2021, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2021/html/ecb.pr210414~ca3013c852.en.html>.

³² Člen 37 predloga.

³³ Uvodna izjava 12 predloga. „Vsaka obdelava osebnih podatkov na podlagi te uredbe mora biti skladna z Uredbo (EU) 2016/679 in Uredbo (EU) 2017/1725, kolikor spada na njuni področji uporabe. Zato so nadzorni organi na podlagi Uredbe (EU) 2016/679 in Uredbe (EU) 2018/1725 odgovorni za nadzor nad obdelavo osebnih podatkov, ki se izvaja v okviru te uredbe.“ Poleg tega je v uvodni izjavi 70 navedeno, da bi se „[o]bdelava osebnih podatkov zaradi skladnosti s to uredbo in v njenem okviru [...] izvajala v skladu z Uredbo (EU) 2016/679 in Uredbo (EU) 2018/1715 ter po potrebi Direktivo 2002/58/ES“.

³⁴ To se izraža tudi v četrtem odstavku 282. člena PDEU: „Evropska centralna banka sprejme potrebne ukrepe za izvajanje svojih nalog v skladu s členi 127 do 133 in 138 ter s pogoji, določenimi v statutu ESCB in ECB.“

³⁵ Za primer glej: Sklep Evropske centralne banke (EU) 2020/655 z dne 5. maja 2020 o sprejetju izvedbenih pravil v zvezi z varstvom podatkov v Evropski centralni banki in razveljavitvi Sklepa ECB/2007/1 (ECB/2020/28) (UL L 152, 15. 5. 2020, str. 13); Sklep Evropske centralne banke (EU) 2021/1486 z dne 7. septembra 2021 o sprejetju notranjih pravil glede omejitev pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, v povezavi z nalogami Evropske centralne banke v zvezi z bonitetnim nadzorom kreditnih institucij (ECB/2021/42) (UL L 328, 16. 9. 2021, str. 15); in uvodno izjavo 10 Sklepa Evropske centralne banke (EU) 2022/1982 z dne 10. oktobra 2022 o uporabi storitev Evropskega sistema centralnih bank pri pristojnih organih in sodelujočih organih ter o spremembi Sklepa ECB/2013/1 (ECB/2022/34) (UL L 272, 20. 10. 2022, str. 29).

26. V zvezi s tem EDPB in ENVP razumeta, da je zakonodajalec EU v skladu s 133. členom PDEU, ki je pravna podlaga predloga v Pogodbah, pooblaščen, da določi „ukrepe, potrebne za uporabo eura kot enotne valute“. Kljub temu je treba v skladu z institucionalnimi in pravnimi omejitvami pravne podlage iz 133. člena PDEU, ki izhajajo iz pravil, zapisanih v PDEU, ECB prepustiti določeno stopnjo diskrecije glede podrobnih ukrepov, pravil in standardov, ki jih ECB sprejme za izvajanje ukrepov, ki jih sprejmejo sozakonodajalci, kot so ukrepi, navedeni v drugem odstavku 5. člena predloga³⁶. EOVP in ENVP razumeta tudi, da se zato v predlogu ECB praviloma le redko nalaga, naj opravi zadevne naloge, ampak se ji pogosto prepusti diskrecijska pravica (z uporabo besede „lahko“ namesto „naj“), ali jih bo izvedla ali ne³⁷. Kadar so tehnične odločitve prepuščene ECB, so te odločitve vsekakor odvisne od potrebe po zagotovitvi skladnosti z zakonodajo Unije o varstvu podatkov, vključno z zahtevami po nujnosti in sorazmernosti.
27. Nazadnje EOVP in ENVP potrjujeta, da predlog poleg poudarjanja potrebe po zagotavljanju skladnosti s Splošno uredbo o varstvu podatkov in z Uredbo o varstvu podatkov določa posebne omejitve za upravljavce in zaščitne ukrepe za posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, v zvezi z obdelavo osebnih podatkov. To na primer velja za prepoved iz drugega odstavka 37. člena predloga o hrambi podatkov o transakcijah s strani ponudnikov plačilnih storitev ali Eurosistema za plačilne transakcije z digitalnim eurom brez spletne povezave. EOVP in ENVP pozdravljata tudi zahtevo, da se mora ECB pred sprejetjem podrobnih ukrepov, pravil in standardov, ki bi lahko vplivali na varstvo podatkov, v skladu z drugim odstavkom 5. členom predloga posvetovati z ENVP.

4 POGLAVJE I – PREDMET UREJANJA IN OPREDELITEV POJMOV

28. EOVP in ENVP ugotavljata, da 2. člen predloga vsebuje opredelitve pojmov, potrebne za razumevanje predloga kot celote. Vendar EOVP in ENVP menita, da nekatere opredelitve pojmov manjkajo ali jih je treba dodatno pojasniti, da se zagotovi pravna varnost.
29. Prvič, osrednjega pomena za predlog so podatki, ki nastanejo pri plačilnih transakcijah. Vendar v predlogu ni opredeljeno, kaj bi pomenili „podatki o transakcijah“ in ali se način plačevanja brez spletne povezave ali z njo razlikujeta po vrstah podatkov o transakciji, ki nastanejo pri transakciji ali se pričakujejo in so potrebni za uspešno izvedbo transakcije. EOVP in ENVP priporočata, da se natančno opredeli, katera vrsta podatkov bi spadala v kategorijo „podatkov o transakcijah“. Glede tega EOVP in ENVP ugotavljata še, da so v prilogah III, IV in V k predlogu

³⁶ V drugem odstavku 5. člena je navedeno, da „[v] okviru te uredbe digitalni euro urejajo tudi podrobni ukrepi, pravila in standardi, ki jih lahko sprejme Evropska centralna banka v skladu s svojimi pristojnostmi. Če ti podrobni ukrepi, pravila in standardi vplivajo na varstvo pravic in svoboščin posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov, se Evropska centralna banka pred njihovim sprejetjem posvetuje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov“.

³⁷ Glej primer v uvodni izjavi 25: „Evropska centralna banka **lahko** podpira ponudnike plačilnih storitev pri izvajanju naloge uveljavljanja morebitnih omejitev imetij, tudi tako, da sama ali skupaj z nacionalnimi centralnimi bankami vzpostavi enotno točko dostopa z identifikacijskimi oznakami uporabnikov digitalnega eura in s povezanimi omejitvami imetij digitalnega eura.“ Glej tudi uvodno izjavo 68: „Evropska centralna banka **lahko** vzpostavi splošni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij za podporo dejavnostim obvladovanja goljufij, ki jih ponudniki plačilnih storitev izvajajo v zvezi s plačilnimi transakcijami z digitalnim eurom s spletno povezavo.“ (Poudarek je dodan.)

uporabljene obsežne kategorije osebnih podatkov, za katere se pričakuje, da jih bodo obdelovali različni akterji. Te kategorije osebnih podatkov bi bilo treba natančneje opredeliti, kot je podrobno opisano v razdelku 9 tega skupnega mnenja.

30. Poleg tega EOVP in ENVP ugotavljata, da je v predlogu v več primerih uporabljen izraz „*lokalne pomnilniške naprave*“. V predlogu je izraz „*lokalne pomnilniške naprave*“ uporabljen zlasti v petnajstem odstavku 2. členu, točki c prvega odstavka 34. člena, točki c prvega odstavka 35. člena in točki b četrtega odstavka 37. člena, ni pa opredeljen v 2. členu predloga. V skladu z uvodno izjavo 34 predloga bi morali „[p]onudniki plačilnih storitev [...] registrirati in izbrisati lokalne pomnilniške naprave za plačilne transakcije svojih strank z digitalnim eurom brez spletne povezave“. V isti uvodni izjavi je navedeno še, da bi ponudniki plačilnih storitev začasno shranili identifikacijsko oznako lokalne pomnilniške naprave, ki se uporablja za digitalni euro brez spletne povezave. V uvodni izjavi 35 je navedeno, da bi morali ponudniki plačilnih storitev registrirati in izbrisati lokalne pomnilniške naprave za plačilne transakcije svojih strank z digitalnim eurom brez spletne povezave. Nazadnje, v uvodni izjavi 75 je navedeno, da bi ponudniki plačilnih storitev v okviru plačilnih transakcij z digitalnim eurom brez spletne povezave obdelovali „[...] le osebne podatke, povezane s pologom ali dvigom digitalnih eurov s plačilnih računov za digitalni euro, da bi jih prenesli na lokalne pomnilniške naprave ali z lokalnih pomnilniških naprav na plačilne račune za digitalni euro. To vključuje identifikacijsko oznako lokalnih pomnilniških naprav, ki jih ponudniki plačilnih storitev dodelijo uporabniku digitalnega eura, ki ima digitalni euro brez spletne povezave“. Zato se zdi, da se uporaba izraza „*lokalne pomnilniške naprave*“ v predlogu nanaša na „*mobilne naprave*“. Vendar je v enaintridesetem odstavku 2. člena *mobilna naprava* izrecno opredeljena kot „*naprav[a], ki uporabnikom digitalnega eura omogoča, da odobrijo plačilno transakcijo z digitalnim eurom prek spletne povezave ali brez nje, vključno zlasti s pametnimi telefoni, tabličnimi računalniki, pametnimi urami in nosljivimi napravami vseh vrst*“. Poleg tega EDPB in ENVP ugotavljata, da je v petem odstavku 2. člena predloga, ki vsebuje opredelitev izraza „*plačilni račun za digitalni euro*“, uporabljen izraz „*naprava za digitalni euro brez spletne povezave*“. Glede na navedeno EOVP in ENVP priporočata, da se pojasni, ali bi „*lokalne pomnilniške naprave*“ pomenile naprave, ki niso „*mobilne naprave*“, kot so opredeljene v enaintridesetem odstavku 2. člena predloga, in da se v tem primeru v 2. člen predloga vključi ločena opredelitev tega izraza. Taka pojasnila bi se morala smiselno uporabljati za izraz „*naprava za digitalni euro brez spletne povezave*“ iz petega odstavka 2. člena predloga.
31. EOVP in ENVP priporočata tudi, da se pojasni opredelitev pojma „*identifikacijska oznaka uporabnika*“ iz sedemindvajsetega odstavka 2. člena predloga. V slednjem je „*identifikacijska oznaka uporabnika*“ opredeljena kot „*enoličn[a] identifikacijsk[a] oznak[a], ki jo ustvari ponudnik plačilnih storitev, ki distribuira digitalni euro, in ki za namene digitalnega eura, dostopnega s spletno povezavo, nedvoumno razločuje uporabnike digitalnega eura, vendar je Evropska centralna banka in nacionalne centralne banke ne morejo pripisati določljivi fizični ali pravni osebi*“. V zvezi s tem EOVP in ENVP ugotavljata, da je v Prilogi III navedeno, da „*identifikacijska oznaka uporabnika*“ vključuje „*ime imetnika lokalne pomnilniške naprave*“. Drug primer je razmerje med izrazom „*identifikacijska oznaka uporabnika*“, opredeljenim v sedemindvajsetem odstavku 2. člena predloga, in izrazom „*pseudonim uporabnika*“, opredeljenim v osemindvajsetem odstavku 2. člena predloga, pri čemer se zdi, da oba kažeta na metodo psevdonimizacije, opredeljeno v petem odstavku 4. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov, čeprav je to izrecno navedeno šele v osemindvajsetem odstavku 2. člena predloga.

32. Nazadnje, EOVP in ENVP poudarjata, da je v tretjem odstavku 22. člena predloga uporabljen izraz „*edinstvena številka plačilnega računa za digitalni euro*“, ki pa v 2. členu ni opredeljen. EOVP in ENVP zato zaradi pravne varnosti priporočata, da se v 2. členu doda opredelitev izraza „*edinstvena številka plačilnega računa za digitalni euro*“. Uvedba take opredelitve bi pripomogla tudi k razjasnitvi razlike med drugimi vrstami identifikacijskih oznak v predlogu, zlasti „*identifikacijske oznake uporabnika*“, kot je opredeljena v sedemindvajsetem odstavku 2. člena, in „*psevdonimom uporabnika*“, kot je opredeljen v osemindvajsetem odstavku 2. člena predloga.

5 POGLAVJE III – ZAKONITO PLAČILNO SREDSTVO

33. EOVP in ENVP pozdravljata cilj politike, da se digitalnemu evru zagotovi vrednost zakonitega plačilnega sredstva, kot to velja za eurokovanke in bankovce. Digitalni evro mora dopolnjevati gotovino v fizični obliki, ki je najpomembnejše plačilno sredstvo za zasebnost in osebne svoboščine, in je ne sme nadomestiti. V zvezi s tem EOVP in ENVP pozdravljata, da bodo imeli državljani v skladu z drugim odstavkom 12. člena predloga vedno možnost izbire plačila v digitalnih evrih ali z gotovino.

6 POGLAVJE IV – DISTRIBUCIJA

34. Predlog ureja distribucijo digitalnega eura prek obstoječega pravnega okvira EU za opravljanje plačilnih storitev, ki ga določa Direktiva (EU) 2015/2366 (PSD2)³⁸. Ponudniki plačilnih storitev lahko v skladu s 13. členom predloga zagotavljajo plačilne storitve za digitalni euro več kategorijam fizičnih in pravnih oseb.
35. EOVP in ENVP ugotavljata, da se digitalni euro lahko distribuira tudi fizičnim ali pravnim osebam, ki nimajo prebivališča ali sedeža v državah članicah, katerih valuta je euro, v skladu s točkama b in c prvega odstavka 13. člena predloga. Vendar v skladu s sedanjim predlogom ni jasno, v katerih primerih, kako in zakaj se lahko plačilne storitve z digitalnim eurom omejijo na te kategorije posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, kako to vpliva na obdelavo osebnih podatkov in ali se osebni podatki izbrišejo, ko se omeji uporaba storitev. Prav tako ni jasno, ali bi bilo treba take informacije določiti v okviru tega predloga ali predloga uredbe o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro. EOVP in ENVP zato priporočata, da se pojasni obdelava, ki se izvaja v okviru distribucije digitalnega eura fizičnim ali pravnim osebam, ki ne prebivajo ali nimajo sedeža v državah članicah, katerih valuta je euro, in sicer v tem predlogu ali v predlogu uredbe o opravljanju storitev z digitalnim eurom s strani ponudnikov plačilnih storitev s sedežem v državi članici, katere valuta ni euro.
36. V četrtem odstavku 13. člena predloga je za povezavo računa za digitalni euro s fiat plačilnimi računi za izvajanje operacij prenosa na račun za digitalni euro in z njega ter za dopolnitev plačil, ki presegajo omejitve imetij digitalnega eura, potrebna predhodna odobritev uporabnika

³⁸ Direktiva (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembi direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 in razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (UL L 337, 23. 12. 2015, str. 35).

digitalnega eura. Ta povezava bi vključevala obdelavo osebnih podatkov, saj bi se izmenjale informacije o več plačilnih računih, za katere ni nujno, da jih zagotavlja isti ponudnik plačilnih storitev. EOVP in ENVP z vidika varstva podatkov menita, da se predhodna odobritev ne bi smela razlagati kot privolitev v smislu Splošne uredbe o varstvu podatkov, temveč kot zaščitni ukrep pogodbene narave. Zato EOVP in ENVP priporočata, da se izraz „predhodna odobritev“ nadomesti z izrazom „dovoljenje“. Tak pristop bi bil v skladu s predlogom uredbe o plačilnih storitvah³⁹ in predlogom uredbe o okviru za dostop do finančnih podatkov (uredba o FIDA)⁴⁰. ENVP je glede tega v svojih prejšnjih mnenjih že podal specifična priporočila⁴¹. Ta priporočila, in sicer o potrebi po razlikovanju med „dovoljenjem“ na eni strani in pravno podlago privolitve za obdelavo osebnih podatkov iz Splošne uredbe o varstvu podatkov na drugi strani, bi veljala tudi ob upoštevanju predloga.

37. Nazadnje, ENVP in EOVP želita poudariti, da je treba smernice organa za preprečevanje pranja denarja (AMLA) in Evropskega bančnega organa (EBA) iz petega odstavka 14. člena predloga razlagati tako, da ponudniki plačilnih storitev ne smejo registrirati statusa potencialnih uporabnikov digitalnega eura (na primer prosilca za azil ali upravičenca do mednarodne zaščite ali posameznika brez stalnega naslova ali državljana tretje države, ki nima dovoljenja za prebivanje), saj bi to lahko stigmatiziralo te uporabnike.

7 POGlavJE V – UPORABA DIGITALNEGA EURA KOT HRANILCA VREDNOSTI IN KOT PLAČILNEGA SREDSTVA

38. Prvi odstavek 15. člena predloga načeloma določa, da lahko za uporabo digitalnega eura kot hranilca vrednosti veljajo omejitve. V prvem odstavku 16. člena predloga je navedeno, da ECB pripravi instrumente za omejitve uporabe digitalnega eura kot hranilca vrednosti ter odloča o njihovih parametrih in uporabi. Osmi odstavek 35. člena predloga določa, da lahko ECB, da bi podprla obveznost ponudnikov plačilnih storitev, da izvršujejo omejitve imetij v skladu s prvim odstavkom 16. člena, in zagotovila zamenjavo v sili na zahtevo uporabnika v skladu z drugim odstavkom 31. člena, sama ali skupaj z nacionalnimi centralnimi bankami vzpostavi enotno točko dostopa do identifikacijskih oznak uporabnikov digitalnega eura in s tem povezanih omejitve imetij digitalnega eura. Poleg tega osmi odstavek 35. člena določa, da se izvedejo najsodobnejši varnostni ukrepi in ukrepi ohranjanje zasebnosti, da se zagotovi, da subjekti, ki niso ponudniki plačilnih storitev, katerih stranka ali potencialna stranka je uporabnik digitalnega eura, ne morejo sklepati o identiteti posameznih uporabnikov digitalnega eura iz

³⁹ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o plačilnih storitvah na notranjem trgu in spremembi Uredbe (EU) št. 1093/2010 (COM(2023) 367 final).

⁴⁰ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o okviru za dostop do finančnih podatkov in spremembi uredb (EU) št. 1093/2010, (EU) št. 1094/2010, (EU) št. 1095/2010 in (EU) 2022/2554 (COM(2023) 360 final).

⁴¹ EDPS Opinion 38/2023 on the Proposal for a Regulation on a framework for Financial Data Access (Mnenje ENVP 38/2023 o predlogu uredbe o okviru za dostop do finančnih podatkov), sprejeto 22. avgusta 2023, na voljo na spletnem naslovu: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf; EDPS Opinion 39/2023 on the Proposal for a Regulation on payment services in the internal market and the Proposal for a Directive on payment services and electronic money services in the Internal Market (Mnenje ENVP 39/2023 o predlogu uredbe o plačilnih storitvah na notranjem trgu in predlogu direktive o plačilnih storitvah in storitvah elektronskega denarja na notranjem trgu), sprejeto 22. avgusta 2023, na voljo na spletnem naslovu: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0729_d2434_opinion_en.pdf.

informacij, do katerih se dostopa prek enotne točke dostopa. Poleg tega je v uvodni izjavi 77 predloga navedeno, da je enotna točka dostopa do identifikacijskih oznak uporabnikov digitalnega eura in s tem povezanih omejitev imetij digitalnega eura potrebna za zagotovitev učinkovitega delovanja digitalnega eura v celotnem euroobmočju, saj lahko imajo uporabniki digitalnega eura plačilne račune za digitalni euro v različnih državah članicah. Eurosistem bi moral pri vzpostavitvi enotne točke dostopa zagotoviti, da se obdelava osebnih podatkov čim bolj zmanjša na to, kar je nujno potrebno, ter da je funkcija za varstvo podatkov vgrajena in se zagotavlja privzeto.

39. EOVP in ENVP priznavata, da je za zagotovitev, da uporabnik digitalnega eura, ki lahko ima različne račune za digitalni euro pri različnih ponudnikih plačilnih storitev, ne preseže omejitev imetja, določena stopnja obdelave osebnih podatkov neizogibna. V zvezi s tem EOVP in ENVP ugotavljata, da lahko v skladu z osmim odstavkom 35. člena predloga „*ECB [...] sama ali skupaj z nacionalnimi centralnimi bankami vzpostavi enotno točko dostopa do identifikacijskih oznak uporabnikov digitalnega eura in s tem povezanih omejitev imetij digitalnega eura iz točke 4 Priloge 4*“. Poleg tega je v uvodni izjavi 77 navedeno, da bi morale „*Evropska centralna banka in nacionalne centralne banke [...] pri vzpostavitvi enotne točke dostopa zagotoviti, da se obdelava osebnih podatkov čim bolj zmanjša na to, kar je nujno potrebno, ter da je funkcija za varstvo podatkov vgrajena in se zagotavlja privzeto*“.
40. Sočasno EOVP in ENVP menita, da v predlogu nista dovolj pojasnjena nujnost in sorazmernost obdelave osebnih podatkov, navedenih Prilogi IV, točka 4. Zato EOVP in ENVP priporočata, da se v uvodni izjavi 77 podrobneje pojasni utemeljitev nujnosti in sorazmernosti enotne dostopne točke. Poleg tega predlog ne vsebuje informacij o tem, kako naj bi se v zvezi s tem izvajalo vgrajeno in privzeto varstvo podatkov. EOVP in ENVP priporočata, da se podrobneje opredelijo ukrepi, ki bi jih bilo treba izvajati za vključitev vgrajenega in privzetega varstva podatkov že od samega začetka, vključno s tehničnimi ukrepi, ki bi omogočili decentralizirano shranjevanje⁴².
41. Poleg tega v predlogu ni jasno opredeljeno, kako bi morali ponudniki plačilnih storitev obdelovati osebne podatke iz prvega odstavka Priloge III, da bi v praksi uveljavljali omejitve imetja, in kaki zaščitni ukrepi so na voljo za uporabnike digitalnega eura, kot je pravica do ugovora ali pritožbe na odločitve, ki temeljijo na uveljavljanju omejitve imetja.
42. V 17. členu predloga so navedene omejitve provizij, ki jih ponudniki plačilnih storitev lahko zaračunajo uporabnikom za uporabo plačilnih storitev z digitalnim eurom. EOVP in ENVP opozarjata, da lahko ECB pri spremljanju skladnosti ponudnikov plačilnih storitev s to določbo obdeluje osebne podatke, saj bi imela pravico od ponudnikov plačilnih storitev zahtevati, da zagotovijo „*vse informacije, ki so potrebne*“ za izvrševanje določb tega člena. V zvezi s tem EOVP

⁴² Razumljivo je, da lahko informacije za preverjanje skupne omejitve imetja uporabnika digitalnega eura izvirajo iz več kot enega računa za digitalni euro, ki pripada istemu uporabniku, vendar bi bilo treba pri izvajanju proučiti možnost uporabe tehnologij za boljše varovanje zasebnosti, s katerimi bi se lahko izognili centralnemu shranjevanju osebnih podatkov, ki se uporabljajo za izračune in sprejemanje ustreznih odločitev (na primer zavrnitev transakcije ali novega računa z določeno posebno omejitvijo imetja). V zvezi s tem se lahko kot možna tehnika oceni varno računanje več strank (glej UN Guide on Privacy-Enhancing Technologies for Official Statistics – Smernice ZN o tehnologijah za boljše varovanje zasebnosti za uradno statistiko, oddelek 2.1 in povezane primere, na voljo na spletnem naslovu: <https://unstats.un.org/bigdata/task-teams/privacy/guide/index.cshtml>).

in ENVP menita, da bi široko sklicevanje na „vse informacije, ki so potrebne“, lahko imelo nesorazmerne učinke na zbiranje osebnih podatkov v praksi. EOVP in ENVP priporočata, da se določi, da je treba to določbo uporabljati v skladu s pravili o varstvu podatkov v skladu z nameni obdelave, vključno z načelom najmanjšega obsega podatkov. Zahteve ECB po informacijah bi morale biti vedno v pisni obliki, utemeljene in občasne ter ne bi smele zadevati celotne zbirke ali voditi k medsebojnemu povezovanju zbirk⁴³.

8 POGLAVJE VII – TEHNIČNE ZNAČILNOSTI

8.1 Način uporabe digitalnega eura s spletno povezavo ali brez nje

43. EOVP in ENVP ugotavljata, da bi bil digitalni euro na voljo na dva načina: s spletno povezavo in brez nje⁴⁴. EOVP in ENVP močno podpirata uvedbo načina brez spletne povezave, saj bi imel višjo raven zasebnosti v primerjavi z načinom s spletno povezavo. EOVP in ENVP pozdravljata zlasti, da bo v skladu s prvim odstavkom 23. člena predloga digitalni euro na voljo za plačilne transakcije z digitalnim eurom s spletno povezavo in brez nje od prve izdaje digitalnega eura.
44. Kar zadeva način s spletno povezavo, EOVP in ENVP opozarjata, da bi bile, kot je navedeno v šestem odstavku 13. člena v povezavi z uvodno izjavo 9 predloga, pogodbe o zagotavljanju takih računov in storitev podpisane med uporabniki in ponudniki plačilnih storitev, tj. ne med uporabniki in ECB. Ta pristop je dobrodošel, saj izraža decentralizirano izvajanje digitalnega eura (in sicer prek ponudnikov plačilnih storitev), v nasprotju s centraliziranim pristopom, ki ga v celoti upravlja Eurosistem.
45. EOVP in ENVP ugotavljata, da ima v skladu s tretjim odstavkom 22. člena predloga „[v]sak plačilni račun za digitalni euro [...] edinstveno številko plačilnega računa za digitalni euro“. Vendar, kot je bilo že navedeno v oddelku 4 tega mnenja, izraz „edinstvena številka plačilnega računa za digitalni euro“ v 2. členu predloga ni opredeljen. Ker take opredelitve ni, se pojavljajo vprašanja glede naslednjega: (i) kdo bo odgovoren za pravila za opredelitev te identifikacijske oznake, (ii) kako bi se identifikator oblikoval: decentralizirano, na primer tako, da bi vsak ponudnik plačilnih storitev določil svojo obliko, ali bolj centralizirano, na primer s strani ECB, in (iii) kaj bi bilo vključeno v to identifikacijsko oznako. Zato EOVP in ENVP priporočata, da se taki elementi opredelijo v novi opredelitvi „edinstvene številke plačilnega računa za digitalni euro“ iz 2. člena in vseh potrebnih operativnih določb v zvezi z njeno izdajo v 22. členu.

8.2 Pogoje plačilne transakcije z digitalnim eurom

46. EOVP in ENVP poudarjata, da je pomembno zagotoviti, da digitalni euro ne bi bil „programirljivi denar“. V zvezi s tem EOVP in ENVP poudarjata razliko med programirljivim denarjem, ki je v predlogu opredeljen kot „enote digitalnega denarja z notranjo logiko, po kateri je popolna

⁴³ Uvodna izjava 31 Splošne uredbe o varstvu podatkov.

⁴⁴ Prvi odstavek 23. člena predloga.

zamenljivost vsake enote omejena⁴⁵, in pogojnimi plačilnimi transakcijami z digitalnim eurom, ki se razumejo kot plačilne transakcije, ki se samodejno odredijo po izpolnitvi vnaprej določenih pogojev (na primer periodično plačilo na obroke), o katerih se dogovorita plačnik in prejemnik plačila⁴⁶.

47. Tako razlikovanje je navedeno v drugem odstavku 24. člena predloga o pogojnih plačilnih transakcijah, v katerem je izrecno prepovedano, da bi bil digitalni euro programirljiv denar. Poleg tega je v uvodni izjavi 55 navedeno, da „[c]ilj ali učinek pogojnih plačil ne bi smela biti uporaba digitalnega eura kot programirljivega denarja“. Poleg tega prvi odstavek 12. člena določa, da mora biti mogoče digitalni euro pretvoriti v eurobankovce in eurokovance po nominalni vrednosti, kar vnovič ponazarja neprogramirljivo naravo digitalnega eura, saj digitalnega eura ne zavezuje k določenim uporabam.
48. EOVP in ENVP pozdravljata te specifikacije in sozakonodajalcema močno priporočata, naj te določbe ohranita v predlogu. Z vidika zasebnosti in varstva podatkov bi programirljiv digitalni euro dejansko povzročil nesprejemljivo visoka tveganja v zvezi z varstvom podatkov. Tako bi bilo mogoče na primer že ob izdaji digitalnega eura sklepati o potrošniških navadah uporabnika digitalnega eura ali uvesti dodatne mehanizme za zagotovitev, da uporabniki ne bi zaobšli navodil, ki omejujejo uporabo digitalnega eura.

8.3 Evropske denarnice za digitalno identiteto

49. Za dostop do plačilnih storitev digitalnega eura in njihovo uporabo bi predlog uporabnikom digitalnega eura omogočil, da se zanašajo na čelne storitve, ki so jih razvili ponudniki plačilnih storitev in ECB⁴⁷. Take čelne storitve so opredeljene kot „vse komponente, potrebne za zagotavljanje storitev uporabnikom digitalnega eura, ki se prek opredeljenih vmesnikov sporazumevajo z zalednimi rešitvami in drugimi čelnimi storitvami“⁴⁸. Te čelne storitve „so interoperabilne z evropskimi denarnicami za digitalno identiteto ali vključene vanje“, uporabniki digitalnega eura, ki to zahtevajo, pa se lahko v širšem smislu zanesejo na njihove funkcionalnosti⁴⁹.
50. EOVP in ENVP opozarjata, da bo predvideno tehnično izvajanje⁵⁰ predloga uredbe o vzpostavitvi evropskih denarnic za digitalno identiteto, o katerem trenutno potekajo pogajanja⁵¹, na koncu določilo, ali je treba vključiti dodatne zaščitne ukrepe za varstvo podatkov ali pa bo njegova zasnova v skladu z zakonodajo o varstvu podatkov⁵².

⁴⁵ Osemnajsti odstavek 2. člena predloga.

⁴⁶ Sedemnajsti odstavek 2. člena predloga.

⁴⁷ Prvi odstavek 28. člena predloga. V drugem odstavku je dodano, da ECB nima dostopa do osebnih podatkov v zvezi s čelnimi storitvami, ki jih razvije Evropska centralna banka in jih uporabljajo ponudniki plačilnih storitev.

⁴⁸ Dvajseti odstavek 2. člena predloga.

⁴⁹ Prvi in drugi odstavek 25. člena predloga.

⁵⁰ <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eudi-wallet-implementation>.

⁵¹ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_23_3556.

⁵² ENVP, Formal comments on the Proposal for a Regulation of the European Parliament and of the Council amending Regulation (EU) No 910/2014 as regards establishing a framework for a European Digital Identity, (Uradne pripombe k predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 v

51. EOVP in ENVP ugotavljata, da morajo ponudniki plačilnih storitev ustrezno identificirati uporabnika digitalnega euro računa z ustreznimi preverjanji za poznavanje stranke v fazi vstopa v sistem, za kar se lahko uporabijo evropske denarnice za digitalno identiteto. EOVP in ENVP pozdravljata, da bi se v ta namen evropske denarnice za digitalno identiteto v skladu z drugim odstavkom 25. člena predloga uporabljale le na zahtevo uporabnikov digitalnega eura in ne privzeto, kar je v skladu s ključnim načelom varstva podatkov o zmanjšanju količine podatkov in obveznostjo upravljavcev, da zagotovijo vgrajeno in privzeto varstvo podatkov⁵³.

8.4 Poravnava

52. EOVP in ENVP ugotavljata, da bi se končna poravnava plačilnih transakcij z digitalnim eurom s spletno povezavo izvajala v infrastrukturi za poravnavo digitalnega eura, ki jo sprejme Eurosistem⁵⁴. To je drugačen pristop v primerjavi s poravnavo transakcij pri elektronskih zasebnih plačilih, ki poteka med plačilnimi institucijami na decentraliziran način in kjer Eurosistem nima dostopa do plačilnih transakcij. EOVP in ENVP priznavata, da bi morala poravnavo transakcij z digitalnim eurom s spletno povezavo na makro ravni opraviti ECB, saj so digitalni euri, ki niso deponirani na ravni bank, neposredna odgovornost do ECB in nacionalnih centralnih bank⁵⁵, zato je potrebna knjiga transakcij na ravni ECB.

53. Sočasno EOVP in ENVP poudarjata, da bi infrastruktura za poravnavo, ki bi jo sprejela ECB, centralizirano hranila podatke o vseh posameznikih, ki uporabljajo digitalni euro na spletu, in bi vključevala občutljive informacije, kot je avtentikacija uporabnika⁵⁶. Zaradi svojega obsega in narave podatkov, ki so shranjeni centralizirano, bi lahko posledice katere koli kršitve varstva podatkov škodovala velikemu številu posameznikov. EOVP in ENVP sta pripravljena pomagati pri oceni ustreznih zaščitnih ukrepov, ki jih je treba izvajati v zvezi s tem.

54. Glede na to EOVP in ENVP pozdravljata uvodno izjavo 71 predloga, ki določa, da bi morala biti „[p]oravnava transakcij z digitalnim eurom [...] zasnovana tako, da niti Evropska centralna banka niti nacionalne centralne banke ne morejo pripisati podatkov določenemu ali določljivemu uporabniku digitalnega eura“. EOVP in ENVP pozdravljata tudi uvodno izjavo 76, v kateri je navedeno, da lahko „Evropska centralna banka in nacionalne centralne banke [...] obdelujejo osebne podatke, če je to potrebno za izpolnjevanje nalog, ki so bistvene za pravilno delovanje digitalnega eura“. Hkrati EOVP in ENVP poudarjata, da predlog ne določa zavezujoče obveznosti, ki bi zagotavljala psevdonimizacijo podatkov o transakcijah v razmerju do ECB in nacionalnih centralnih bank. EOVP in ENVP zato priporočata, da se izrecna obveznost psevdonimizacije podatkov o transakcijah v razmerju do ECB in nacionalnih centralnih bank

zvezi z vzpostavitvijo okvira za evropsko digitalno identiteto, 21. julij 2021, stran 2, na voljo na spletnem naslovu: https://edps.europa.eu/system/files/2021-07/21-07-28_formal_comments_2021-0598_d-1609_european_digital_identity_en.pdf.

⁵³ Točka c prvega odstavka 5. člena ter prvi in drugi odstavek 25. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov.

⁵⁴ Drugi odstavek 30. člena in uvodna izjava 64 predloga.

⁵⁵ Uvodna izjava 9 predloga.

⁵⁶ Točka 2 Priloge IV, priložene k predlogu.

vkluči v normativni del predloga, namesto da predlog vsebuje sklic nanjo le v uvodni izjavi 76 predloga.

8.5 Splošni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij

55. EOVP in ENVP ugotavljata, da se prvi odstavek 32. člena predloga nanaša na mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij, za katerega se ECB lahko odloči, da ga vzpostavi za olajšanje nalog odkrivanja in preprečevanja goljufij, ki jih morajo ponudniki plačilnih storitev izvajati v skladu z Direktivo (EU) 2015/2366, „[...] da se zagotovi nemoteno in učinkovito delovanje digitalnega eura“. Mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij lahko upravljajo neposredno ECB ali ponudniki podpornih storitev, ki jih določi ECB. EOVP in ENVP pozitivno ugotavljata, da bi se morala ECB v skladu z drugim odstavkom 32. člena pred oblikovanjem podrobnostih operativnih elementov mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij posvetovati z ENVP.
56. V skladu s tretjim odstavkom 32. člena bi mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij: „v realnem času oceni[!] izpostavljenost transakcijah z digitalnim eurom s spletno povezavo, ki jih uporabljajo izključno ponudniki plačilnih storitev, tveganju goljufije, preden se transakcija vključi v infrastrukturo za poravnavo digitalnih eurov“⁵⁷ in „podpira[!] ponudnike plačilnih storitev pri odkrivanju goljufivih transakcij v plačilnih transakcijah z digitalnim eurom s spletno povezavo, ki so bile poravnane“⁵⁸.
57. V zvezi s tem bi bilo treba opozoriti, da ponudniki plačilnih storitev že izvajajo dejavnosti odkrivanja goljufij, zlasti v okviru svojih pravnih obveznosti iz direktive PSD2⁵⁹. Poleg tega prvi odstavek 32. člena določa, da bi ponudniki plačilnih storitev take dejavnosti odkrivanja goljufij izvajali tudi v okviru digitalnega eura. Hkrati je v uvodni izjavi 68 pojasnjeno, da je predvideni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij potreben, ker „[se lahko] učinkovitost [pravočasnega odkrivanja goljufij] poveča z informacijami o morebitnih goljufivih dejavnostih, ki prihajajo od drugih ponudnikov plačilnih storitev“. V isti uvodni izjavi je poleg tega navedeno še: „Ta splošna funkcija odkrivanja goljufij obstaja v primerljivih plačilnih shemah in je potrebna za doseganje dokazljivo nizkih stopenj goljufij, da bi digitalni euro ostal varen za potrošnike in trgovce.“
58. EOVP in ENVP priznavata, da bi se lahko z vzpostavitvijo mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij „povečala učinkovitost“ pravočasnega odkrivanja goljufij. Kljub temu EOVP in ENVP menita, da učinkovitejše pravočasno odkrivanje goljufij samo po sebi ne zadostuje, da bi bil poseg v temeljni pravici do zasebnosti in varstva podatkov, ki bi ga povzročil predvideni sistem, nujen glede na Listino. Poleg tega EOVP in ENVP menita, da predlog ne

⁵⁷ COM(2023) 369 final, točka a tretjega odstavka 32. člena.

⁵⁸ COM(2023) 369 final, točka b tretjega odstavka 32. člena.

⁵⁹ Glej drugi odstavek 72. člena Direktive (EU) 2015/2366 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o plačilnih storitvah na notranjem trgu, spremembi direktiv 2002/65/ES, 2009/110/ES ter 2013/36/EU in Uredbe (EU) št. 1093/2010 in razveljavitvi Direktive 2007/64/ES (Besedilo velja za EGP) (UL L 337, 23. 12. 2015, str. 35).

določa jasnih in natančnih pravil, ki urejajo področje uporabe in uporabo predvidenega mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij, vključno z upoštevanjem narave podpore, ki jo bo ECB zagotavljala ponudnikom plačilnih storitev. Na primer, zdi se, da uvodna izjava 68 pomeni, da bi imel mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij vlogo, primerljivo s splošno funkcijo, ki obstaja v drugih plačilnih shemah. Vendar 32. člen predloga ne razlikuje med vlogo in nalogami ECB kot organa, pristojnega za spremljanje splošne sheme za nadzor izvajanja dejavnosti proti goljufijam, na eni strani ter vlogo in nalogami ponudnikov plačilnih storitev na drugi strani. Zato EOVP in ENVP menita, da 32. člen predloga ni predvidljiv, kar zmanjšuje pravno varnost in možnost ocene nujnosti sprejetja takega ukrepa, kar je nujna zahteva za vsako omejitev temeljne pravice do varstva podatkov iz prvega odstavka 52. člena Listine.

59. Poleg tega EOVP in ENVP priznavata, da v poslovnih shemah plačil obstajajo splošne funkcije odkrivanja goljufij, kot je poudarjeno v uvodni izjavi 68, vendar opozarjata, da te dejavnosti temeljijo na uporabi različnih tehnologij, od tradicionalnih rešitev, ki temeljijo na odkrivanju goljufij na podlagi pravil, do sistemov, ki temeljijo na analizi v realnem času, strojnem učenju in umetni inteligenci, ki zahtevajo obdelavo velikih količin osebnih podatkov⁶⁰. Zato je treba pri zagotavljanju varstva temeljnih pravic v tem okviru skrbno proučiti nujnost in sorazmernost obdelave osebnih podatkov ter zagotoviti zanesljive zaščitne ukrepe. Ta ocena je še toliko pomembnejša pri obravnavanju sistema, kot je predvideni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij.
60. EOVP in ENVP zato menita, da predlog ne dokazuje dovolj, da bi ECB morala vzpostaviti splošni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij, ki ga upravlja ECB, in zagotoviti ustrezne zaščitne ukrepe, potrebne za skladnost obdelave z načelom sorazmernosti. EOVP in ENVP zato sozakonodajalca pozivata, naj dodatno dokažeta tako nujnost ali, če ta ne bi bila dokazana, premislita o manj vsiljivih ukrepih z vidika varstva podatkov. Če se izkaže, da je tak mehanizem potreben, bi bilo treba opredeliti posebne zaščitne ukrepe, tudi v zvezi z ustrezno omejitvijo hrambe, da se zagotovi, da mehanizmi za boj proti goljufijam ne povzročijo čezmernega in nesorazmernega poseganja v temeljne pravice in svoboščine do zasebnosti in varstva osebnih podatkov posameznikov⁶¹.
61. Nazadnje EOVP in ENVP ugotavljata, da bi za predvideni mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij veljale številne omejitve in zaščitni ukrepi, vključno z dejstvom, da bi morali ponudniki plačilnih storitev izvajati „ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe, [...] da zagotovijo, da s podporno storitvijo [ne bi bilo] mogoče neposredno identificirati uporabnikov digitalnega eura na podlagi informacij, predloženih mehanizmu za odkrivanje in preprečevanje goljufij“⁶². Podobno, če se ECB odloči, da nalog, povezanih z mehanizmom za odkrivanje in

⁶⁰ Mednarodne zasebne kartične sheme na primer upravljajo splošne mehanizme za odkrivanje goljufij, ki obdelujejo številne osebne podatke, vključno z vedenjskimi biometričnimi podatki, ki se uporabljajo za analizo vedenjskih vzorcev potrošnikov za odkrivanje goljufij.

⁶¹ Zlasti hiter razvoj tehnologij, kot sta zaupno računalništvo in homomorfno šifriranje, bi lahko omogočil uvedbo dinamičnih identifikacijskih oznak, ki na ravni mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij ne pomenijo identifikacije posameznih uporabnikov digitalnega eura ali njihovega individualnega profiliranja.

⁶² Četrti odstavek 32. člena predloga.

preprečevanje goljufij, ne bo prenesla na ponudnike podpornih storitev, ECB in nacionalne centralne banke ne bi smele neposredno identificirati posameznih uporabnikov digitalnega eura⁶³. Hkrati je v uvodni izjavi 68 pojasnjeno, da bi morali za prenos informacij med ponudniki plačilnih storitev ter mehanizmom za odkrivanje in preprečevanje goljufij veljati najsodobnejši varnostni ukrepi in ukrepi za ohranjanje zasebnosti, da se zagotovi, da mehanizem za odkrivanje in preprečevanje goljufij ne prepozna posameznih uporabnikov digitalnega eura.

62. EOVP in ENVP ne glede na potrebo po nadaljnji utemeljitvi nujnosti in sorazmernosti mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij, kot je navedeno zgoraj, menita tudi, da niti ponudniki podpornih storitev niti ECB ali nacionalne centralne banke na podlagi informacij, posredovanih mehanizmu za odkrivanje in preprečevanje goljufij, ne bi smeli prepoznati uporabnikov digitalnega eura, kar je v skladu z opredelitvijo psevdonimizacije iz petega odstavka 4. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov. Zato bi bilo treba četrti odstavek 32. člena in sedmi odstavek 35. člena predloga spremeniti v skladu z opredelitvijo psevdonimizacije iz petega odstavka 4. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov z navedbo, da bi morali ponudniki plačilnih storitev na eni strani ter ECB in nacionalne centralne banke na drugi strani izvajati ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe za zagotovitev, da se obdelava osebnih podatkov izvaja tako, da osebnih podatkov ni več mogoče pripisati posameznemu uporabniku digitalnega eura brez uporabe dodatnih informacij. Poleg tega EOVP in ENVP priporočata sprejetje najustreznejših tehnologij za boljše varovanje zasebnosti, ki bi zagotavljale najvišjo raven zaščite z vidika varstva podatkov ob upoštevanju ustreznih potreb po uporabnosti in nadgradljivosti.

9 KIBERNETSKA VARNOST IN OPERATIVNA ODPORNOST

63. EOVP in ENVP se zavedata morebitnih tveganj, s katerimi bi se plačila z digitalnim eurom lahko srečala z vidika informacijske tehnologije in kibernetске varnosti. V zvezi s tem EOVP in ENVP opozarjata, kot je poudarjeno v oceni učinka, priloženi predlogu⁶⁴, da bi se akt o digitalni operativni odpornosti⁶⁵ uporabljal za ponudnike plačilnih storitev in ponudnike podpornih storitev ter da bo za Eurosistem predvidoma veljala nova uredba o kibernetški varnosti⁶⁶, o kateri trenutno potekajo pogajanja.
64. V skladu s tem EOVP in ENVP priporočata, da se v uvodno izjavo vključi sklic na veljavni pravni okvir za kibernetško varnost.
65. Poleg tega EOVP in ENVP opozarjata, da je, ker ni krovne zakonodaje o kibernetški varnosti, ki bi veljala za vse zadevne akterje, pomembno zagotoviti skladen pristop med varnostjo in

⁶³ Sedmi odstavek 35. člena predloga.

⁶⁴ SWD(2023) 233 final, str. 87.

⁶⁵ Uredba (EU) 2022/2554 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o digitalni operativni odpornosti za finančni sektor in spremembi uredb (ES) št. 1060/2009, (EU) št. 648/2012, (EU) št. 600/2014, (EU) št. 909/2014 in (EU) 2016/1011 (PE/41/2022/INIT) (UL L 333, 27. 12. 2022, str. 1).

⁶⁶ Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi ukrepov za visoko skupno raven kibernetске varnosti v institucijah, organih, uradih in agencijah Unije (COM(2022) 122 final).

operativno odpornostjo infrastrukture za digitalni euro na eni strani ter infrastrukturo ponudnikov plačilnih storitev na drugi strani. Poleg tega bi morale biti vse določbe o kibernetiski varnosti in operativni odpornosti na visoki ravni, ki so specifične za infrastrukturo za digitalni euro in ki ne bi bile zajete v zgoraj navedenem okviru za kibernetisko varnost (kot so vsi morebitni sklici na certificiranje), vključene v normativni del tega predloga.

10 POGLAVJE VIII – ZASEBNOST IN VARSTVO PODATKOV

66. EOVP in ENVP pozdravljata cilj, izražen v uvodni izjavi 70 predloga, ter opozarjata na potrebo po vzpostavitvi visoke ravni zasebnosti in varstva podatkov, da se tako zagotovita zaupanje Evropejcev v prihodnji digitalni euro ter uresničevanje drugih pravic in svoboščin, zapisanih v Listini. V zvezi s tem EOVP in ENVP opozarjata, da bi morala zakonodaja za doseg tega cilja izrecno in jasno obravnavati vidike digitalnega eura, povezane z varstvom osebnih podatkov⁶⁷.
67. V tem okviru EOVP in ENVP pozdravljata navedbo namenov, za katere se lahko izvaja obdelava osebnih podatkov za zagotavljanje digitalnega eura v poglavju VIII. Namen tega poglavja je tudi opredeliti odgovornosti posameznih ponudnikov plačilnih storitev, ECB in/ali nacionalnih centralnih bank ter, kadar je to primerno, ponudnikov podpornih storitev za postopke obdelave. Vendar, kot je navedeno v nadaljevanju⁶⁸, EOVP in ENVP menita, da bi morala sozakodajalca zagotoviti dodatna pojasnila o teh vidikih in pravnih podlagah, ki se uporabljajo za te postopke obdelave.
68. Poleg tega EOVP in ENVP pozdravljata pristop, uporabljen v predlogu, katerega cilj je urediti kategorije osebnih podatkov, ki jih lahko obdelujejo posamezni akterji, ki sodelujejo pri izdaji digitalnega eura, v prilogah, ki so priložene predlogu. Hkrati EOVP in ENVP ugotavljata, da v teh prilogah niso vedno izčrpno navedene vrste osebnih podatkov, ki se obdelujejo, kar zmanjšuje pravno varnost. EOVP in ENVP sozakodajalca pozivata, naj podrobneje opredelita te sezname – po možnosti ob upoštevanju potreb ustreznih deležnikov ter spoštovanja načela o zmanjšanju količine podatkov in obveznosti vgrajenega in privzetega varstva podatkov.

10.1 34. člen: Obdelava s strani ponudnikov plačilnih storitev

69. EOVP in ENVP priznavata, da je namen prvega odstavka 34. člena predloga opredeliti namene, za katere bodo ponudniki plačilnih storitev obdelovali osebne podatke pri zagotavljanju storitev v zvezi z digitalnim eurom. Vendar sklic na besedo „*vključno*“ v točkah a in c prvega odstavka 34. člena predloga vodi v pravno negotovost glede natančnih namenov, za katere lahko ponudniki plačilnih storitev obdelujejo osebne podatke. EOVP in ENVP menita, da nameni ne bi smeli biti izraženi na splošno, temveč jasno in natančno ter objektivno povezani z nalogami, ki so jim zaupane v skladu s predlogom. Zato priporočata, da točki a in c prvega odstavka 34. člena vsebujeta izčrpen sklic na ustrezne naloge, zaupane ponudnikom plačilnih storitev, za katere se lahko v skladu s predlogom obdelujejo osebni podatki.

⁶⁷ Izjava EOVP 04/2022 o možnostih zasnove digitalnega eura z vidika zasebnosti in varstva podatkov, sprejeta 10. oktobra 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-01/edpb_statement_20221010_digital_euro_sl.pdf.

⁶⁸ Glej odstavke 74, 75, 76, 81, 85 in 86 v nadaljevanju.

70. EOVP in ENVP menita, da predlog ni dovolj jasen glede tega, na katero pravno podlago se bodo ponudniki plačilnih storitev zanašali pri obdelavi za namene iz prvega odstavka 34. člena predloga, saj vključuje sklic na javni interes in pravno obveznost. V predlogu je zlasti navedeno, da ponudniki plačilnih storitev naloge iz prvega odstavka 34. člena predloga izvajajo „v javnem interesu“, kar pomeni, da pri obdelavi osebnih podatkov uporabnikov za namene iz 34. člena predloga opravljajo nalogo v javnem interesu v skladu s točko e prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov. Poleg tega EOVP in ENVP ugotavljata, da uvodna izjava 73 predloga vsebuje izrecen sklic na točko c prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov in je v njej priznано, da je obdelava, ki jo izvajajo ponudniki plačilnih storitev, „potrebn[a] za izpolnjevanje pravne obveznosti, ki velja za upravljavca v skladu s to uredbo“, vendar je v njej navedeno tudi, da je obdelava osebnih podatkov za namene nalog iz točk a do c prvega odstavka 34. člena „nalog[a] v javnem interesu, ki [je] bistven[a] za zaščito državljanov, ki uporabljajo digitalni euro, ter za stabilnost in celovitost finančnega sistema Unije“. Nasprotno pa je v uvodni izjavi 73 predloga navedeno, da lahko ponudniki plačilnih storitev obdelujejo tudi osebne podatke za izpolnjevanje svojih nalog v javnem interesu ali za izpolnjevanje pravne obveznosti iz prava Unije.
71. V zvezi s tem želita EOVP in ENVP znova poudariti, da je v skladu s Splošno uredbo o varstvu podatkov obdelava osebnih podatkov zakonita le, če in kolikor se uporablja ustrezna pravna podlaga na podlagi prvega odstavka 6. člena te uredbe, uporabo ene od teh šestih podlag pa je treba določiti pred začetkom dejavnosti obdelave in v zvezi z določenim namenom⁶⁹. EOVP in ENVP razumeta stališče Komisije, da je digitalni evro javna dobrina, vendar menita, da kolikor nameni iz točk a do c prvega odstavka 34. člena predloga izhajajo iz pravnih obveznosti, ki veljajo za ponudnike plačilnih storitev v skladu s tem predlogom⁷⁰, se zdi, da je točka c prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov najustreznejša podlaga za te dejavnosti obdelave. Zato priporočata, da sozakonodajalca v uvodni izjavi 73 in 34. členu predloga pojasnita, da se obdelava, ki jo je treba izvesti v skladu s točkami a do c prvega odstavka 34. člena predloga, izvaja na podlagi pravne obveznosti (točka c prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov).

⁶⁹ Smernice EOVP št. 05/2020 o privolitvi na podlagi Uredbe 2016/679, sprejete 4. maja 2020, odstavek 121, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/sites/default/files/files/file1/edpb_guidelines_202005_consent_sl_0.pdf opomba 59 vsebuje tudi sklic na dejstvo, da morajo upravljavci posameznike, na katere se nanašajo osebni podatki, obvestiti o pravni podlagi, na katero se oprejo pri vsaki obdelavi v skladu s točko c prvega odstavka 13. člena in točko c prvega odstavka 14. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov).

⁷⁰ Glej na primer drugi odstavek 13. člena („[ponudniki plačilnih storitev] [...] uporabnikom digitalnega eura **omogočijo**, da ročno ali samodejno prenesejo sredstva na svoje plačilne račune za digitalni evro“), tretji odstavek 13. člena („[ponudniki plačilnih storitev] **dajo** uporabnikom digitalnega eura na voljo funkcionalnosti prenosa na račun in prenosa z računa), četrti odstavek 13. člena („[ponudniki plačilnih storitev] [...] uporabnikom digitalnega eura **omogočijo**“), prvi odstavek 16. člena („[ponudniki plačilnih storitev] [...] uporabljajo te omejitve za plačilne račune za digitalni euro“) predloga, in prvi odstavek 23. člena („Digitalni euro **je** na voljo za plačilne transakcije z digitalnim eurom s spletno povezavo in brez nje“, tretji odstavek 30. člena predloga („Končna poravnava plačilnih transakcij z digitalnim eurom brez spletne povezave **se izvede** v trenutku, ko se posodobijo evidence zadevnih imetij digitalnih eurov v lokalnih pomnilniških napravah plačnika in prejemnika plačila“) (poudarki so dodani).

72. Poleg tega EOVP in ENVP priporočata, da se v uvodni izjavi 73 in 34. členu predloga pojasni, da se dejavnosti obdelave, ki se izvajajo v skladu s točkama d in e prvega odstavka 34. člena predloga, izvajajo na podlagi pravne obveznosti (točka c prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov), saj je to najprimernejša pravna podlaga glede na to, da se obdelava za te namene zahteva v skladu z zakonodajo Unije.
73. Poleg tega želita EOVP in ENVP pojasniti, da se pravna podlaga iz 34. člena ne bi smela uporabljati za plačilne storitve z digitalnim eurom, ki jih ponudniki plačilnih storitev razvijajo in zagotavljajo poleg osnovnih plačilnih storitev z digitalnim eurom⁷¹, za katere bi se uporabljali točki b ali a prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov, glede na to, da za te storitve velja Direktiva 2015/2366⁷².

Vrste osebnih podatkov, ki jih obdelujejo ponudniki plačilnih storitev

74. V drugem odstavku 34. člena predloga so pojasnjene kategorije osebnih podatkov, ki bi jih bilo treba obdelovati za namene iz točk a do c prvega odstavka 34. člena, ki so navedeni v Prilogi III k predlogu. EOVP in ENVP menita, da bi bilo treba v Prilogi III natančneje opredeliti vrsto podatkov, ki jih lahko obdelujejo ponudniki plačilnih storitev. Jasna opredelitev vrst osebnih podatkov je še toliko pomembnejša, ker mora biti za veljavnost pravne podlage iz točke c prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov pravna obveznost natančna, imeti dovolj jasno pravno podlago za obdelavo osebnih podatkov, ki jo zahteva, upravljavec pa ne sme imeti neupravičene diskrecijske pravice glede načina izpolnjevanja te pravne obveznosti⁷³.
75. EOVP in ENVP so zakonodajalcema priporočata zlasti, naj podrobneje opredelita vrste osebnih podatkov, ki bi spadali v naslednje kategorije podatkov:
- „*identifikacijska oznaka uporabnika*“ v Prilogi III, 1, točka (i), za katero je v Prilogi III, 3, točka (i) navedeno, da lahko med drugim vključuje „*imena imetnikov lokalnih pomnilniških naprav*“⁷⁴. Poleg tega EOVP in ENVP ugotavljata, da se izraz „*identifikacijska oznaka uporabnika*“ uporablja tudi v Prilogi III, 3, točka (i), ki se uporablja za obdelavo pri zagotavljanju digitalnega eura brez spletne povezave (točka c prvega odstavka 34. člena). Vendar v skladu s sedemindvajsetim odstavkom 2. člena „*identifikacijska oznaka uporabnika*“ pomeni *enolično identifikacijsko oznako, ki jo ustvari ponudnik plačilnih storitev [...] za namene digitalnega eura*“, kar se zdi v nasprotju z uporabo tega izraza v Prilogi III, 3, točka (i);
 - „*informacije o plačilnih računih za digitalni euro*“ v Prilogi III, 1, točka (iii). Čeprav EOVP in ENVP navajata, da lahko ta kategorija vključuje „*informacij[e] o imetjih digitalnega eura uporabnika digitalnega eura in edinstveno številko plačilnega računa za digitalni euro*“, Priloga III, 1, točka (iii), ne zagotavlja dovolj jasnosti glede tega, katere druge vrste osebnih podatkov bi spadale v to kategorijo;

⁷¹ V zvezi s tem EOVP in ENVP ugotavljata, da bodo v skladu z uvodno izjavo 30 natančno naravo teh storitev razvili ponudniki plačilnih storitev, zato v predlogu niso opredeljene.

⁷² V zvezi z uporabo točk b in a prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov se navaja sklic na Smernice EOVP 06/2020 o medsebojnem delovanju druge direktive o plačilnih storitvah in Splošne uredbe o varstvu podatkov, sprejete 15. decembra 2020, ki so na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2021-06/edpb_guidelines_202006_psd2_afterpublicconsultation_sl.pdf.

⁷³ Glej točko c prvega odstavka in točko a tretjega odstavka 6. člena ter uvodno izjavo 41 Splošne uredbe o varstvu podatkov.

⁷⁴ Glej oddelek 4 tega mnenja.

- „informacije o plačilnih transakcijah z digitalnim eurom s spletno povezavo“ v Prilogi III, 1, točka (iv). Čeprav EOVP in ENVP navajata, da lahko ta kategorija vključuje „identifikacijsko oznako transakcije in znes[ek] transakcije“, Priloga III, 1, točka (iv), ne zagotavlja dovolj jasnosti glede tega, katere druge vrste osebnih podatkov bi spadale v to kategorijo;
- „edinstven[a] številka[a] plačilnega računa za digitalni euro“ v Prilogi III, 2, točka (iii). Glede na to, da v 2. členu predloga⁷⁵ ni podana nobena opredelitev, ni jasno, kaj bi bilo vključeno v to identifikacijsko oznako ter kako in kdo bi ga ustvaril (tj. ali bi se oblikoval decentralizirano, pri čemer bi vsak ponudnik plačilnih storitev določil svojo obliko, ali bolj centralizirano, s strani ECB).

76. Nazadnje EOVP in ENVP ugotavljata, da ni navedenih kategorij in vrst osebnih podatkov za namene iz točk d do e prvega odstavka 34. člena ter priporočata, naj so zakonodajalca v Prilogi III podrobneje opredelita sezname kategorij in posebnih vrst osebnih podatkov, ki jih je treba obdelati za te namene.

Delitev odgovornosti med ponudniki plačilnih storitev

77. V skladu s tretjim odstavkom 34. člena predloga je treba ponudnike plačilnih storitev šteti za upravljavce za obdelavo osebnih podatkov, ki se izvaja za namene iz prvega odstavka 34. člena predloga. Predlog določa tudi, da kadar je plačilni račun za digitalni euro, ki ga vodi en ponudnik plačilnih storitev, povezan s plačilnim računom za nedigitalni euro, ki ga vodi drug ponudnik plačilnih storitev, v skladu s četrtem odstavkom 13. člena predloga, morata biti ta ponudnika plačilnih storitev skupna upravljavca. EOVP in ENVP želita opozoriti, da bodo v skladu s prvim odstavkom 26. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov v primeru neobstoja odgovornosti, določenih v okviru tega predloga, skupni upravljavci sami določili svoje odgovornosti v zvezi s tako obdelavo, zlasti kar zadeva uveljavljanje pravic posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, in obveznosti zagotavljanja informacij v skladu s 13. in 14. členom Splošne uredbe o varstvu podatkov⁷⁶.

Obveznost ponudnikov plačilnih storitev, da izvajajo ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe

78. EOVP in ENVP pozdravljata uvedbo obveznosti ponudnikov plačilnih storitev, da izvajajo ustrezne tehnične in organizacijske ukrepe, vključno z najsodobnejšimi varnostnimi ukrepi in ukrepi za ohranjanje zasebnosti, v četrti odstavku 34. člena predloga, tako da podatki, sporočeni ECB in nacionalnim centralnim bankam ali ponudnikom podpornih storitev, ne morejo neposredno identificirati posameznih uporabnikov digitalnega eura. Vendar za okrepitev te obveznosti priporočata, naj se določi, da bi bilo treba s takimi ukrepi zagotoviti psevdonimizacijo osebnih podatkov tako, da ECB ali nacionalne centralne banke teh podatkov brez uporabe dodatnih informacij ne morejo več pripisati posameznemu uporabniku digitalnega eura.

⁷⁵ Glej oddelek 4 tega mnenja.

⁷⁶ Glej Smernice EOVP 07/2020 o pojmi upravljavec in obdelovalec, sprejete 7. julija 2021, odstavki 161–170, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf

10.2 35. člen: Obdelava osebnih podatkov s strani ECB in nacionalnih centralnih bank

Pravna podlaga, ki se uporablja za obdelavo podatkov, ki jo izvajajo ECB ali nacionalne centralne banke

79. V 35. členu predloga so opredeljene naloge, za katere lahko ECB in nacionalne centralne banke obdelujejo osebne podatke, kadar „opravljajo nalogo v javnem interesu ali izvajajo javno oblast“. Vendar predlog ne vsebuje izrecnega sklica na pravno podlago, na katero se bodo zanašali pri obdelavi za namene iz prvega odstavka 35. člena predloga. Po mnenju EOVP in ENVP lahko ECB in nacionalne centralne banke obdelave iz prvega odstavka 35. člena predloga opravljajo v javnem interesu ali pri izvajanju javne oblasti. Da bi pojasnili pravno podlago za obdelavo, ki jo izvaja ECB, EOVP in ENVP zato so zakonodajalcema priporočata, naj se v uvodni izjavi 76 predloga izrecneje sklicujeta na točko e prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov in točko a prvega odstavka 5. člena Uredbe o varstvu podatkov.

Delitev odgovornosti med ponudniki plačilnih storitev in ECB ali nacionalnimi centralnimi bankami

80. EOVP in ENVP priznavata, da se ECB ali nacionalne centralne banke in ponudniki plačilnih storitev štejejo za ločene upravljavce, kadar ponudniki plačilnih storitev osebne podatke posredujejo ECB ali nacionalnim centralnim bankam za opravljanje svojih nalog v skladu s prvim odstavkom 35. člena predloga. Čeprav ugotavljata, da bodo uporabniki digitalnega eura vstopili v pogodbeno razmerje le s ponudniki plačilnih storitev (13. člen predloga), želita EOVP in ENVP poudariti, da ta opredelitev odpira vprašanje, kako bodo ECB ali nacionalne centralne banke pri obdelavi osebnih podatkov za namene iz prvega odstavka 35. člena predloga zagotovile obveznost preglednosti in uresničevanje pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki. EOVP in ENVP menita zlasti, da bo sodelovanje med ponudniki plačilnih storitev in ECB ali nacionalnimi centralnimi bankami na tem področju bistveno za zagotovitev učinkovitosti pravic posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki, kot se zahteva s Splošno uredbo o varstvu podatkov, in s tem za vzpostavitev visoke ravni zaupanja, za katero si prizadeva predlog.

Vrste osebnih podatkov, ki jih obdelujejo ECB ali nacionalne centralne banke

81. Drugi odstavek 35. člena predloga se nanaša na kategorije osebnih podatkov iz Priloge IV, ki jih lahko ECB in nacionalne centralne banke obdelujejo za namene iz prvega odstavka 35. člena. Hkrati Priloga IV ne vsebuje izčrpnega seznama vrst osebnih podatkov, ki jih obdelujejo ECB ali nacionalne centralne banke, ampak jih neizčrpno prikazuje z uporabo izraza „*vključno*“. EOVP in ENVP priporočata, da se namesto uporabe besede „*vključno*“ izčrpno navedejo vrste osebnih podatkov, zlasti v zvezi s:

- Prilogo IV, 1, točka (ii), ki se nanaša na obdelavo „*[informacij] o plačilnih transakcijah z digitalnim eurom s spletno povezavo; [informacij], povezan[ih] z edinstveno številko plačilnega računa za digitalni euro, vključno z zneskom transakcije*“;
- Prilogo IV, 3, ki se nanaša na obdelavo „*podatk[ov], potrebn[ih] za analizo goljufivih plačilnih transakcij z digitalnim eurom brez spletne povezave, in sicer: informacij[...] o lokalni pomnilniški napravi, vključno s številko lokalne pomnilniške naprave*“.

10.3 36. člen: Obdelava s strani ponudnikov podpornih storitev

82. V 36. členu predloga so opisani nameni, za katere lahko ponudniki plačilnih storitev izvajajo obdelavo v primeru, ko se ECB odloči, da jim bo zaupala nalogo razvoja in upravljanja funkcije

mehanizma za reševanje sporov (27. člen predloga) ali naloge v zvezi z mehanizmom za odkrivanje in preprečevanje goljufij (32. člen predloga).

83. EOVP in ENVP želita poleg priporočil, ki so že navedena v oddelku 8.5 v zvezi s splošnim mehanizmom za odkrivanje in preprečevanje goljufij, predložiti naslednje pripombe v zvezi s 36. členom predloga.

Razdelitev pristojnosti med ponudniki plačilnih storitev in ECB

84. EOVP in ENVP iz drugega odstavka 27. člena, prvega odstavka 32. člena in prvega odstavka 36. člena predloga razumeta, da bodo ECB in nacionalne centralne banke sicer odgovorne za vzpostavitev mehanizma za reševanja sporov in splošnega mehanizma za odkrivanje goljufij, vendar bodo ponudniki plačilnih storitev zadolženi za podporo delovanju teh mehanizmov, če jim bo ECB zaupala to nalogo. V petem odstavku 36. člena predloga je določeno še, da je treba ponudnike plačilnih storitev pri zagotavljanju take podpore šteti za upravljavce. V zvezi s tem je treba upoštevati, da mora biti določitev vloge upravljavcev v zakonodajnih aktih usklajena z dejanskimi odgovornostmi, ki so tem akterjem dodeljene v teh zakonodajnih aktih⁷⁷. Vendar EOVP in ENVP menita, da predlog v sedanjih obliki ne zagotavlja dovolj informacij o dejanskih nalogah, ki jih bodo ponudniki plačilnih storitev izvajali v okviru mehanizma za reševanje sporov in splošnega mehanizma za odkrivanje goljufij, kar EOVP in ENVP preprečuje, da bi ocenila njihovo vlogo kot upravljavcev ali obdelovalcev pri obdelavi osebnih podatkov za namene iz prvega odstavka 36. člena predloga. Zato so zakonodajalcema priporočata, naj natančneje opredelita odgovornosti, ki jih imajo ponudniki plačilnih storitev v zvezi s temi mehanizmi in bi lahko upravičile njihovo vlogo upravljavcev. Namesto tega sta zakonodajalca pozvana, naj v vseh primerih iz petega odstavka 36. člena črta opredelitev ponudnika plačilnih storitev kot upravljavca, pri čemer je treba tako opredelitev oceniti pozneje glede na dejanske naloge, ki jih ECB zaupa ponudnikom plačilnih storitev v zvezi s 27. in 32. členom predloga, ter glede na smernice EOVP in ENVP o pojmihi upravljavca in obdelovalca⁷⁸.

Vrste osebnih podatkov, ki jih obdelujejo ponudniki podpornih storitev

85. EOVP in ENVP ugotavljata, da kadar se ECB odloči zaupati nalogo splošnega mehanizma za preprečevanje in odkrivanje goljufij zasebnim ponudnikom podpornih storitev, ponudniki plačilnih storitev pošljejo kategorije osebnih podatkov iz Priloge V neposredno tem

⁷⁷ Smernice EOVP 07/2020 o pojmihi upravljavec in obdelovalec, sprejete 7. julija 2021, odstavek 23, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf; EDPS Guidelines on the concepts of controller, processor and joint controllership under Regulation (EU) 2018/1725 (Smernice ENVP o pojmihi upravljavec, obdelovalec in skupno upravljanje v skladu z Uredbo (EU) 2018/1725), sprejete 7. novembra 2019, stran 8, opomba 6, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf.

⁷⁸ Smernice EOVP 07/2020 o pojmihi upravljavec in obdelovalec, sprejete 7. julija 2021, na voljo na spletnem naslovu: https://edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_sl.pdf; EDPS Guidelines on the concepts of controller, processor and joint controllership under Regulation (EU) 2018/1725 (Smernice ENVP o pojmihi upravljavec, obdelovalec in skupno upravljanje v skladu z Uredbo (EU) 2018/1725), sprejete 7. novembra 2019, na voljo na spletnem naslovu: https://edps.europa.eu/sites/edp/files/publication/19-11-07_edps_guidelines_on_controller_processor_and_jc_reg_2018_1725_en.pdf.

ponudnikom na podlagi četrtega odstavka 32. člena predloga. Vendar ugotavljata, da Priloga V, točke (i) do (iii), k predlogu s sklicevanjem na izraz „vključno“ ne vsebuje izčrpnega seznama vrst osebnih podatkov. Zato priporočata, da se dodatno pojasnijo vrste osebnih podatkov, ki bi jih ponudniki podpornih storitev lahko obdelovali v okviru teh kategorij.

86. Poleg tega EOVP in ENVP opozarjata, da niso naštetje kategorije osebnih podatkov, ki naj bi jih obdelovali ponudniki plačilnih storitev pri izmenjavi sporočil za reševanje sporov v skladu z drugim odstavkom 27. člena predloga, in da ni pojasnjeno, kdo bi te informacije zagotovil. Zato priporočata, da se ta pojasnila dodajo v Prilogo V.

Pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov s strani ponudnikov podpornih storitev

87. Nazadnje, EOVP in ENVP ugotavljata, da predlog ne vsebuje izrecnega sklicevanja na pravno podlago za obdelavo, ki jo izvajajo ponudniki podpornih storitev za namene iz prvega odstavka 36. člena predloga. Zato priporočata, da se v uvodni izjavi 76 ali prvem odstavku 36. člena predloga pojasni, da se za to obdelavo osebnih podatkov uporablja točka e prvega odstavka 6. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov, glede na to, da bodo ponudniki podpornih storitev obdelavo izvajali v okviru javne naloge, ki jih nanje prenese ECB.

11 POGLAVJE IX – PREPREČEVANJE PRANJA DENARJA

88. EOVP in ENVP pozdravljata, da 37. člen vsebuje posebno ureditev o uporabi pravil o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma v zvezi s transakcijami z digitalnim eurom brez spletne povezave. Namen takih določb je zagotoviti ustrezno ravnotežje med varstvom zasebnosti in osebnih podatkov na eni strani ter uporabo pravil o preprečevanju pranja denarja in financiranju terorizma na drugi strani, pri čemer se upošteva poseben profil tveganja v zvezi z digitalnim eurom. EOVP in ENVP dejansko menita, da je treba pravila o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma, ki se trenutno uporabljajo za elektronska plačila in omogočajo sledljivost denarja poslovnih bank, prilagoditi za doseganje cilja digitalnega eura, da se zagotovi najvišja možna raven zasebnosti⁷⁹.
89. Vendar EOVP in ENVP ugotavljata, da je v oceni učinka predloga⁸⁰ navedeno, da bi bila možnost 2e (selektivna zasebnost za plačila majhne vrednosti na spletu) „lahko privlačna za storilce kaznivih dejanj in teroriste“, ni pa pojasnjeno, zakaj bi bil profil tveganja te možnosti nujno višji od profila tveganja v zvezi z gotovino.
90. Glede tega je treba opozoriti, da se, kot opozarja Projektna skupina za finančno ukrepanje (FATF) v svojih priporočilih⁸¹, stopnja tveganja glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ne bi smela določiti abstraktno, temveč glede na konkretne oblikovne

⁷⁹ Izjava EOVP 04/2022 o možnostih zasnove digitalnega eura z vidika zasebnosti in varstva podatkov, sprejeta 10. oktobra 2022, stran 3, na voljo na spletnem naslovu https://edpb.europa.eu/system/files/2023-01/edpb_statement_20221010_digital_euro_sl.pdf.

⁸⁰ Stran 71 ocene učinka predloga.

⁸¹ FATF, Report to the G20 Finance Ministers and Central Bank Governors on so-called Stablecoins (Poročilo finančnim ministrom in guvernerjem centralnih bank skupine G20 o tako imenovanih stabilnih kovancih), junij 2020, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/reports/Virtual-Assets-FATF-Report-G20-So-Called-Stablecoins.pdf>. Glej Prilogo B, točke 88, 92 in 94.

odločitve, ki bi bile sprejete za določeno centralnobančno digitalno valuto. S tega vidika v oceni učinka ni dovolj analiziran profil tveganja v zvezi z digitalnim eurom glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki je v praksi odvisen od uporabljene tehnologije in odločitev glede zasnove, sprejetih v fazi zasnove. Pri tem se v oceni učinka ne upoštevajo različni profili tveganja te možnosti glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, vključno z dejstvom, da bi bilo to tveganje mogoče zmanjšati z dejansko zasnovo digitalnega eura, če bi se to tveganje ustrezno ocenilo in upravljal na podlagi pristopa, ki temelji na tveganju.

91. EOVP in ENVP zlasti menita, da obstaja več blažitvenih ukrepov, ki bi jih bilo treba upoštevati za zmanjšanje tveganja digitalnega eura brez spletne povezave glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Kot je poudarjeno v najnovejši relevantni literaturi⁸², taki ukrepi vključujejo odločitve glede zasnove in tehnološke odločitve, ki jih je treba sprejeti v poznejši fazi za zmanjšanje tveganja glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, kot so na primer: (i) raven omejitve imetja, (ii) uvedba posebnega praga za spletne transakcije majhne vrednosti, nad katerim se lahko izvedejo popolna preverjanja, in (iii) možnost vnovične identifikacije računa uporabnika v primeru suma. Poleg teh ukrepov bi se lahko dodale tehnične omejitve, kot so sprejetje ustrezne opredelitve takojšnjosti, da bi se izognili „visokofrekvenčnim“ transakcijam, omejitev števila transakcij na dan z isto edinstveno številko plačilnega računa za digitalni euro ali spremljanje vzorcev prenosa na račun in prenosa z računa (kot v primeru načina brez spletne povezave), da se prepreči zloraba pristopa s pragom. V zvezi s tem EOVP in ENVP ugotavljata, da je v uvodni izjavi 79 predloga izrecno predvideno, da bi lahko bile transakcije z digitalnim eurom s spletno povezavo transakcije z nizkim tveganjem, saj je v njej predvideno, da bo organ AMLA pripravil „poenostavljene ukrepe skrbnega pregleda“, ki bi jih morali uporabljati ponudniki plačilnih storitev.
92. V zvezi s tem EOVP in ENVP ugotavljata, da v oceni učinka predloga ni upoštevan obstoj omejitve imetja kot možnega zmanjšanja tveganja glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, ki velja za digitalni euro s spletno povezavo, ki jih v nasprotju s fizično gotovino ni mogoče uporabljati kot sredstvo za shranjevanje vrednosti. Poleg tega se v oceni učinka ne razlikuje med standardnim tveganjem glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter morebitnim statusom nizkega tveganja, ki bi omogočal poenostavljene preglede, s čimer se sprejme univerzalni pristop k tveganju.
93. Zato EOVP in ENVP priporočata vključitev obveznosti Eurosistema, da izvaja najustreznejše tehnične ukrepe za nadaljnje zmanjšanje profila tveganja transakcij z digitalnim eurom s spletno povezavo majhne vrednosti glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma (na primer z uvedbo posebne določbe v poglavju X). Menita zlasti, da bi bilo treba tveganje transakcij z digitalnim eurom s spletno povezavo majhne vrednosti glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma obravnavati in zmanjšati v fazi zasnove digitalnega eura, ki bi bila ustreznejša od *a priori* omejitve funkcij zasebnosti in varstva podatkov pri transakcijah z digitalnim eurom s spletno povezavo majhne vrednosti. Z obveznim sprejetjem ustreznih tehničnih ukrepov za zmanjšanje profila tveganja glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, kot je predlagano, *a priori* omejitev funkcij zasebnosti

⁸² Bela hiša, Technical evaluation for a US Centralbank digital currency system (Tehnična ocena sistema digitalne valute ameriške centralne banke), september 2022, str. 19, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.whitehouse.gov/wp-content/uploads/2022/09/09-2022-Technical-Evaluation-US-CBDC-System.pdf>.

in varstva podatkov pri transakcijah z digitalnim eurom s spletno povezavo majhne vrednosti ne bi bila tehnično upravičena in ne bi zagotavljala pravega ravnotežja med varstvom zasebnosti in osebnih podatkov na eni strani ter preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma na drugi strani.

94. Ob upoštevanju vseh teh pomislekov EOVP in ENVP obžalujeta, da je bil „*pristop selektivne zasebnosti*“ za plačila z digitalnim eurom s spletno povezavo, ki ga je ECB sama obravnavala⁸³, v predlogu zavržen. Natančneje, EOVP in ENVP priporočata, da se posebna ureditev, ki bi se uporabljala za način brez spletne povezave (ki se na področju preprečevanja pranja denarja in boja proti financiranju terorizma preverja le za prenosa na račun in z njega), razširi na način s spletno povezavo za transakcije majhne vrednosti, s čimer se določi prag zasebnosti ali z drugimi besedami prag, pod katerim se ne bi izvajalo sledenje transakcij za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma. Ta prag bi se lahko določil z izvedbenim aktom v skladu s postopkom iz petega in šestega odstavka 37. člena predloga, in sicer na podlagi predhodne ocene tveganja, ki zajema tveganja v zvezi z varstvom podatkov in grožnje v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma. Zaradi preprostosti in učinkovitosti bi bil ta prag lahko enak kot omejitve transakcij za način brez spletne povezave, ki zajema zlasti dnevne transakcije majhne vrednosti⁸⁴.
95. Poleg tega v zvezi z opredelitvijo „*omejitev transakcij*“ za način brez spletne povezave EOVP in ENVP opozarjata, da je treba vzpostaviti pravo ravnotežje med preprečevanjem tveganj glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma na eni strani ter ohranjanjem pravice do varstva podatkov in zasebnosti na drugi strani. To bi se moralo odražati v 37. členu predloga. EOVP in ENVP zlasti ugotavljata, da so merila, ki jih mora Komisija upoštevati v šestem odstavku 37. člena pri odločanju o omejitvah transakcij in imetij za način brez spletne povezave, povezana s tveganjem glede preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma ter uporabnostjo in sprejemanjem digitalnega eura, vendar še vedno manjka sklic na zasebnost plačil. To je z vidika varstva podatkov presenetljivo, saj je ohranjanje zasebnosti eden od

⁸³ Tako je na primer v nedavnem govoru pred odborom ECON Fabio Panetta, član Izvršilnega odbora ECB, izjavil, medtem ko je komentiral raven tveganja plačil majhne vrednosti: „*Na splošno bi lahko razmislili o večji stopnji zasebnosti pri plačilih majhne vrednosti s spletno povezavo ali brez nje. Za ta plačila bi se lahko uporabljala poenostavljena preverjanja v zvezi s preprečevanjem pranja denarja in financiranja terorizma, medtem ko bi se za transakcije višje vrednosti še naprej uporabljale standardne kontrole.*“ Glej: ECB, uvodna izjava Fabia Panette, člana Izvršilnega odbora ECB, pred Odborom Evropskega parlamenta za ekonomske in monetarne zadeve, 30. marec 2022, na voljo na spletnem naslovu: https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2022/html/ecb.sp220330_1~f9fa9a6137.en.html.

⁸⁴ EOVP in ENVP ugotavljata, da je tak stopenjski pristop (brez preverjanj ali z zmanjšanimi preverjanji za spletne transakcije majhne vrednosti) vse pogostejši pri oblikovanju centralnobančnih digitalnih valut po vsem svetu. Kot je navedeno/poudarjeno v nedavnem referenčnem dokumentu MDS, se je „*v vseh treh aktivnih projektih centralnobančnih digitalnih valut [...] izbral enak način za obravnavanje kompromisa politike med anonimnostjo oziroma finančno vključenostjo ter skladnostjo s predpisi o preprečevanju pranja denarja in financiranja terorizma. Njihov pristop je zagotoviti večstopenjski izbor denarnic z različnimi ravnmi pragov. Tiste z nižjimi pragi omogočajo večjo anonimnost. [...] Uporaba večstopenjskih denarnic za centralnobančne digitalne valute tako omogoča ‚politično sinergijo‘ med anonimnostjo, zmanjšanjem tveganja (izbrisa iz banke) in finančnim vključevanjem.*“ Glej: Mednarodni denarni sklad, Behind the scenes of central bank digital currency: emerging trends, insights and, policy lessons (Za kulisami digitalne valute centralne banke: nastajajoči trendi, spoznanja in izsledki politike), februar 2022, str. 13, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.imf.org/-/media/Files/Publications/FTN063/2022/English/FTNEA2022004.ashx>.

glavnih ciljev tega načina. EOVP in ENVP zato priporočata, da se šesti odstavek 37. člena predloga nanaša na posledice v smislu zasebnosti in varstva osebnih podatkov.

96. Poleg tega EOVP in ENVP ugotavljata, da šesti odstavek 37. člena predloga določa le, da se Komisija pri sprejemanju delegiranega akta na to temo „lahko“ posvetuje z EOVP. Vendar ni jasno, ali in kako naj bi to posvetovanje potekalo. V predlogu bi bilo treba zagotoviti strukturiran in institucionaliziran mehanizem, ne pa zgolj možnost posvetovanja z EOVP. EOVP in ENVP zato sozakonodajalcema priporočata, naj ob koncu šestega odstavka 37. člena uvedeta obveznost, da organ AMLA tesno sodeluje z EOVP in se z njim formalno posvetuje, ko izda mnenje, ki ga zahteva Komisija (kot je predlagano v mnenju ENVP v zvezi s četrtem odstavkom 7. člena predloga uredbe o FIDA⁸⁵), in da Komisija mnenje upošteva, preden predloži osnutek delegiranega akta. To ne bi posegalo v posvetovanje z ENVP v skladu z Uredbo o varstvu podatkov.
97. Nazadnje je treba pojasniti nekatere določbe tega člena, da bi se izognili kakršnim koli dvomom glede pomembnosti zasebnosti in varstva osebnih podatkov pri načinu brez spletne povezave. Še zlasti:
- EOVP in ENVP priporočata, da se zagotovi skladnost med drugim odstavkom 37. člena, ki določa, da ponudniki plačilnih storitev, ECB ali nacionalne centralne banke ne hranijo nobenih podatkov o transakcijah, in točko 3 Priloge IV, ki določa, da lahko Eurosistem prebere vse informacije o lokalni pomnilniški napravi za namene analize goljufivih plačilnih transakcij z digitalnim eurom brez spletne povezave“;
 - v drugem odstavku 37. člena je izraz „hraniti“ (podatke o transakciji) nejasen z vidika varstva podatkov, saj bi pričakovali izraz „obdelovati“ ali „dostopati“. Zdi se, da izraz „hraniti“ pomeni, da je do podatkov mogoče dostopati, kar ne ustreza ravni zasebnosti, ki se želi doseči z načinom brez spletne povezave. EOVP in ENVP zato priporočata, da se izraz „hraniti“ nadomesti z izrazom „obdelovati“;
 - v četrtem odstavku 37. člena je med „podatke o prenosih na račun in z njega“, ki se obdelujejo za namene preprečevanja pranja denarja in financiranja terorizma, vključena identifikacijska oznaka lokalne pomnilniške naprave za plačilo z digitalnim eurom brez spletne povezave. V zvezi s tem EOVP in ENVP priporočata, da se pojasni utemeljitev za potrebe po obdelavi take kategorije podatkov za namene tretjega odstavka 37. člena, saj predlog že določa obdelavo drugih kategorij osebnih podatkov, vključno s številkami računov, ki se uporabljajo za prenose na račun in z njega.
98. Nazadnje, EOVP in ENVP opozarjata, da bi bilo treba v skladu s četrtem odstavkom 35. člena v povezavi z uvodno izjavo 76 predloga jasno ločiti osebne podatke, da se zagotovi, da Eurosistem ne more neposredno identificirati posameznih uporabnikov digitalnih eurov. Glede tega EOVP in ENVP priporočata, da se uvede obveznost Eurosistema, da zagotovi ločevanje podatkov v lokalni pomnilniški napravi v zvezi s transakcijami brez spletne povezave in transakcijami majhne vrednosti s spletno povezavo. V predlogu bi bilo treba navesti, da bi morali biti podatki o transakcijah omejeni (tj. ostati v lokalni pomnilniški napravi) in se ne bi

⁸⁵ EDPS Opinion 38/2023 on the Proposal for a Regulation on a framework for Financial Data Access (Mnenje ENVP 38/2023 o predlogu uredbe o okviru za dostop do finančnih podatkov), sprejeto 22. avgusta 2023, odstavek 30, na voljo na spletnem naslovu: https://edps.europa.eu/system/files/2023-08/2023-0730_d2425_opinion_en.pdf.

smeli izvoziti iz naprave (podatki se obdelujejo in shranjujejo lokalno). S tehničnega vidika je to ločevanje mogoče izvesti in omogočiti, s čimer se uporabnikom zagotovijo strožji zaščitni ukrepi glede nastavitve zasebnosti za uporabo digitalnega eura brez spletne povezave.

12 POGLAVJE X – KONČNE DOLOČBE

99. EOVP in ENVP ugotavljata, da 38. člen predloga pooblašča Komisijo za spreminjanje prilog z delegiranimi akti. Glede na pričakovani znaten vpliv na raven zasebnosti in varstva osebnih podatkov zadevnih oseb EOVP in ENVP v zvezi s tem priporočata, da se uvede jasno sklicevanje na 42. člen Uredbe o varstvu podatkov, iz katerega bo jasno razvidno, da se je treba pri predlogu takih delegiranih aktov po potrebi posvetovati z ENVP in/ali EOVP.
100. Kar zadeva pregled uredbe v skladu z 41. členom predloga, bi morala biti zasebnost in varstvo podatkov osrednji vidik, ki ga mora Komisija oceniti v svojih poročilih. EOVP in ENVP sta še naprej na voljo za zagotavljanje ustreznih informacij Komisiji pri pripravi teh poročil, ki jih je treba predložiti eno leto po prvi izdaji digitalnega eura in nato vsaka tri leta⁸⁶.

SKLEPNE UGOTOVITVE

101. Medtem ko poteka zakonodajni postopek v EU, bo Svet ECB jeseni 2023 proučil rezultate preiskovalne faze in na tej podlagi odločil, ali bo začel bolj eksperimentalno fazo digitalnega eura z ambicijo, da bi digitalni euro izdal v dveh ali treh letih⁸⁷. V zvezi s tem EOVP in ENVP opozarjata na obveznost vseh upravljavcev digitalnega eura in skupnih upravljavcev, da izvedejo oceno učinka v zvezi z varstvom podatkov, če so izpolnjene zahteve iz 35. člena Splošne uredbe o varstvu podatkov ali 39. člena Uredbe o varstvu podatkov za izvedbo take ocene, in po možnosti, da to oceno učinka v zvezi z varstvom podatkov objavijo.
102. ECB bi morala oceniti tudi potrebo po posvetovanju z ENVP pred izvedbo obdelave v zvezi z digitalnim eurom, saj bi taka obdelava verjetno vodila v veliko tveganje za pravice in svoboščine fizičnih oseb. Natančneje, obdelava osebnih podatkov, ki bi jo izvajala ECB, bi izpolnjevala vsaj tri merila, navedena v smernicah EOVP o oceni učinka v zvezi z varstvom podatkov (na primer ocena ali točkovanje v okviru mehanizma za odkrivanje in preprečevanje goljufij, obdelava občutljivih osebnih podatkov v zvezi s financami uporabnikov digitalnega eura in obsežna obdelava)⁸⁸.
103. Glede na navedeno EOVP in ENVP priporočata, da se v predlogu opozori na obveznost ECB, da izvede oceno učinka v zvezi z varstvom podatkov, in pooblasti ECB, da v naslednjih fazah projekta, kot so sprejetje tehnoloških izbir, pravila sheme in potrditev koncepta, zagotovi

⁸⁶ Prvi odstavek 41. člena predloga.

⁸⁷ ECB, Progress on the investigation phase of a digital euro – fourth report (Napredek v preiskovalni fazi digitalnega eura – četrto poročilo), 14. julij 2023, na voljo na spletnem naslovu: <https://www.ecb.europa.eu/paym/intro/news/html/ecb.mipnews230714.en.html#:~:text=The%20fourth%20progress%20report%20on,it%20could%20strengthen%20financial%20inclusion>.

⁸⁸ WP29, Smernice glede ocene učinka v zvezi z varstvom podatkov in opredelitve, ali je „verjetno, da bi [obdelava] povzročila veliko tveganje“, za namene Uredbe (EU) 2016/679, sprejete 4. aprila 2017, str. 9–11, na voljo na spletnem naslovu: <https://ec.europa.eu/newsroom/article29/items/611236/en>.

digitalni euro z vgrajenim izpolnjevanjem obveznosti vgrajenega in privzetega varstva podatkov. Taka določba bi jasno zagotovila preglednost za javnost glede zaščitnih ukrepov, sprejetih za dosego digitalnega eura, ki učinkovito varuje njihovo zasebnost in osebne podatke. Lahko bi jih na primer uvedli s 36.a členom ali končnimi določbami (poglavje X).

Za Evropskega nadzornika za varstvo podatkov

Za Evropski odbor za varstvo podatkov

Evropski nadzornik za varstvo podatkov

Predsednica

(Wojciech Wiewiorowski)

(Anu Talus)